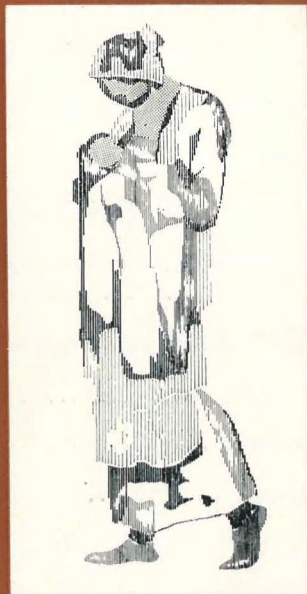

ΕΛΕΥΘΕΡ

ΔΙΜΗΝΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΠΙΣΗΜΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΜΑΙΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ 6

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1976

ΕΚΔΟΣΙ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΜΑΙΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

humanized n°1

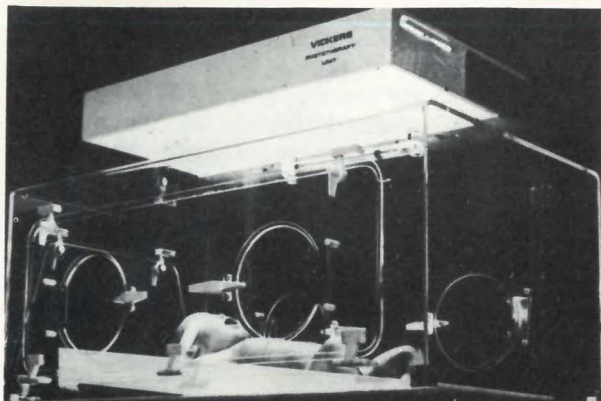
Ἡ βεβαιότης ὅτι τὸ μητρικὸν γάλα ἀποτελεῖ ἰδεώδη τροφήν διὰ τὸ βρέφος μὴ ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς οἰανδήποτε ἄλλην, ὠδήγησε πολλοὺς σοβαροὺς κατασκευαστὰς ἀνά τὸν κόσμον εἰς τὴν δημιουργίαν ἑνὸς ἐξανθρωποποιημένου βρεφικοῦ γάλακτος. Ἐν τούτοις, μία ἀπὸ τὰς πλέον ἐπιτυχεῖς ἐπιτεύξεις εἰς τὸν τομέα αὐτόν, ὀφείλεται εἰς τὴν BEBELAC. Τὸ γάλα humanized no 1 τῆς BEBELAC, ὄχι μόνον παρουσιάζει τὰ αὐτὰ συστατικά πρὸς τὸ μητρικὸν (λακταλβουμίνας, χαμηλὴν περιεκτικότητα ἀλάτων, ταυτόσημον σύνθεσιν λιπαρῶν ὁξέων κ.τ.λ.) ἀλλὰ ἀπεδείχθη, κατὰ τὰς κλινικὰς δοκιμασίας του, ὅτι ἐμφανίζει ἰδεώδη συντελεστὴν πεπτικῆς ἀπορροφῆσεως, παραπλήσιον πρὸς τὸν τοῦ μητρικοῦ γάλακτος.

Μέση ἀνάλυσις (ἀνὰ 100 γρ.):

Λίπος γάλακτος	9,3%
Φυτικὸν λίπος	18,8%
Πρωτεΐναι	11,8%
Γαλακτοζάκχαρον	56,0%
Ἵγγρασία	2,5%
Μετ. ἄλατα	1,6%
(ἐξ ὧν σίδηρος 7,5% MGR.)	
Βιταμῖναι (ἀνὰ 100 γρ.):	

Βιταμίνη Α	1,800	I.U.
Βιταμίνη C	40	Mgr.
Βιταμίνη D	300	I.U.
Βιταμίνη E	3	Mgr.
Βιταμίνη B ₁	0,30	Mgr.
Βιταμίνη B ₂	0,60	Mgr.
Βιταμίνη B ₆	0,40	Mgr.
Βιταμίνη B ₁₂	3,00	Mgr.
Νιασινamίδη	5,50	Mgr.
Παντοθενικὸν ὁξὺ	2,50	Mgr.

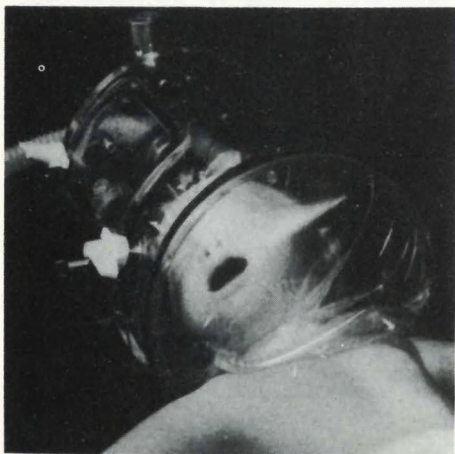

ΜΟΝΑΣ ΦΩΤΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ VICKERS

Ἡ διὰ ἀφαιμαξομεταγγίσεως θεραπεία τοῦ ἰκτέρου τῶν νεογνῶν ἀποτελεῖ μίαν δύσκολον, μακροχρόνιον καὶ ἐπικίνδυνον συχνάκις ἀγωγήν. Εἶναι ἤδη γνωστὸν ὅτι τὸ φῶς τοῦ Βορείου Σέλαος, ἢτοι φωτεινὴ πηγὴ μήκους κύματος μεταξὺ 420 ἕως 480 νανομέτρων, μειώνει ἀποτελεσματικῶς τὴν χολερυθρίνην τοῦ αἵματος, μέχρις ἐξαλείψεως τῆς ἀνωμαλίας.

Ἡ μονὰς φωτοθεραπείας Vickers ἀποτελεῖ τὴν εἰς τὴν διάθεσίν σας πηγὴν αὐτοῦ τοῦ εὐεργετικοῦ φωτός. Εἶναι ταχεῖα, ἀποτελεσματικὴ διότι ρυθμίζεται εὐκόλως, καὶ εἶναι δυνατόν νὰ τοποθετῆται εἰς ποικίλας θέσεις ἐν σχέσει πρὸς τὸ νεογνόν, τὴν θερμοκοιτίδα ἢ τὸ λίκνον του. Ἐπίσης, εἶναι εὐχρηστος διότι ὀλισθαίνει εὐχερῶς καὶ τοποθετεῖται ὅπουδῆποτε καταλαμβάνουσα ἐλάχιστον χώρον.

Ἡ μονὰς φωτοθεραπείας Vickers εἶναι ἤδη δεδοκιμασμένη εἰς ἑκατοντάδας χιλιάδων περιστατικῶν νεογνῶν γεννηθέντων μὲ ἰκτερον (καθὼς καὶ βρεφῶν εἰς τὰ ὁποῖα ἐνεφανίσθη ἢ ἀσθένεια κατόπιν).

ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΥΝΕΧΟΥΣ ΘΕΤΙΚΗΣ ΠΙΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΩΝ ΟΔΩΝ (CPAP) GREGORY BOX

Διὰ τὴν καταπολέμησιν τοῦ συνδρόμου τῆς ἀναπνευστικῆς δυσχερείας εἰς τὰ βρέφη, ἢ τοποθέτησις τῆς κεφαλῆς τοῦ νεογνοῦ ὑπὸ πίεσιν ἀποτελεῖ τὴν σωτηρίαν του (Gregory et al., 1971).

Τὸ σύστημα Συνεχοῦς Πίεσεως Vickers, ἐσχεδιάσθη εἰδικῶς διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν. Συνίσταται ἐξ ἐνὸς κυλινδρικοῦ διαφανοῦς θαλάμου Perspex ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐπιτυγχάνεται πλήρης ἔλεγχος τῆς πίεσεως καὶ τοῦ ρυθμοῦ ἀναπνοῆς. Εἶναι ἀπολύτως εὐχρηστος καὶ προσαρμόζεται ἐπὶ τοῦ λίκνου ὡς καὶ ἐπὶ τῶν θερμοκοιτίδων Vickers. Ἐπίσης ἢ πίεσις ἐντὸς τοῦ θαλάμου ρυθμίζεται, ὃ δὲ θάλαμος εἶναι δυνατόν νὰ συνδεθῆ μὲ σύστημα συναγερμοῦ (CPAP Alarm).

AMi

ΙΑΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΑΙΑ ΕΠΕ

ΟΔΟΣ Κ. ΛΟΥΡΟΥ 5 & ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ-ΑΘΗΝΑΙ-ΤΗΛΕΓΡ. ΔΙΕΥΘ. AMI PETROU ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 77 71 551

5 K. LOUROU ST. & MICHALAKOPOULOU-ATHENS-GREECE-TELEGRAMS: AMI PETROU ATHENS TEL. 77 71 551

Τροφαῑ διᾱ Βρέφην

Gerber®

Με περισσότερες από 160 ἐκλεκτές ποικιλίες τροφῶν ἢ **Gerber®** διατρέφει 6 ἑκατομμύρια βρέφη καὶ νήπια καθημερινῶς σὲ 70 χῶρες τοῦ κόσμου. Γιαυτὸ οἱ παιδίατροι ἐμπιστεύονται τὴν **Gerber®**

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΕΥΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΛΛΑΚΑΝΑ Α. Ε.

ΟΔΟΣ ΣΚΡΑ, ΟΙΚΟΔ. ΤΕΤΡ. 252 Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ - ΑΘΗΝΑΙ

ΤΗΛ. ΚΕΝΤΡΟΝ 2751933 - 35

ΕΛΕΥΘΩ

ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

Με αυτό το έκτο τεύχος του «ΕΛΕΥΘΩ» συμπληρώνεται ένας χρόνος από την επανέκδοσί του.

Το περιοδικό μας, που εκδίδεται με πολλές προσπάθειες και κόπους, δεν είναι απλώς ένα μέσο επικοινωνίας και ενημερώσεως, ούτε μόνο ένα ὄργανο επιμορφωτικής καλλιέργειας. Συμβολίζει και επέτυχε ν' αποτελέη την αδιάσπαστη ένότητα του Κλάδου, του συνόλου τών μαιών ὅλης τῆς χώρας, είτε ανήκουν στοὺς Συλλόγους είτε δὲν ανήκουν εἰς αὐτούς.

Ἀποτέλεσε καὶ ἐκπληξὶ καὶ πραγματικὸν ἄθλο ἡ επανέκδοσί του, ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια πού εἶχε σταματήσει, παρὰ τὶς ἄγονες προθέσεις πού εἶχαν ἐκφρασθῆ ἀπὸ τὶς προηγούμενες Διοικήσεις. Καὶ ἀποτέλεσε, συνάμα, ἀπόδειξι γιὰ τὴν ἀποφασιστικότητα, τὴν πίστι καὶ τὴ διάθεσι ἐργασίας πού διαπνέει καὶ χαρακτηρίζει τὴν παρούσα Διοίκησι.

Νομίζουμε ὅτι ἀνταποκρίθηκε στὶς ἐπαγγελίες του καὶ στὶς ἀπαιτήσεις τοῦ Κλάδου πού, ὀλόκληρος, με τόσο συγκινητικὸ ἐνθουσιασμό τὸ ἀγκάλιασε. Ἀκόμη, τοῦτο ἐπαληθεύεται καὶ ἀπὸ τὴν διάχυτη ἐκτίμησι πού ἀπολαμβάνει ἀνάμεσα στὸν ἐπιστημονικὸ μας κόσμο, ὅπου εὐρύτατα κυκλοφορεῖ καὶ ἀπὸ τὰ ἄθροια ἐγκωμιαστικὰ σχόλια γιὰ τὴν ἄψογη καὶ ὑποδειγματικὴ συγκρότησί του, τὸ μελετημένον ἐπιμορφωτικὸ καὶ ποικίλον ἐνημερωτικὸ περιεχόμενον του καὶ τὴν ἀγωνιστικότητά του γιὰ τὴν βελτίωσι τών συνθηκῶν ἀσκήσεως τοῦ λειτουργήματος τῆς μαίας, ἀπὸ κάθε ἄποψι.

Ὁ Σ.Ε.Μ.Α., προβαίνοντας μόνος του στὴν επανέκδοσι τοῦ «ΕΛΕΥΘΩ» καὶ μάλιστα ὑπὸ τὴν νέα καὶ τόσο ἐκσυγχρονισμένη μορφή του, πιστεύει ὅτι προσφέρει στὸν Κλάδο πολλά. Οἱ φιλοδοξίες του εἶναι περισσότερες, καθὼς καὶ οἱ προθέσεις του. Καὶ με τὸ ἴδιο πνεῦμα θὰ συνεχίσῃ καὶ στὴ νέα περίοδο πού ἔρχεται.

Ὅλα αὐτά, βέβαια, μᾶς ἱκανοποιοῦν, ἀλλὰ καὶ μᾶς δημιουργοῦν περισσότερες εὐθύνες καὶ ὑποχρεώσεις γιὰ τὴν διατήρησι καὶ τὴν ἀνάπτυξι τοῦ «ΕΛΕΥΘΩ» στὸ πιὸ ἐπιθυμητὸ ἀκόμη ὑψηλὸ ἐπίπεδο ἐπιστημονικῆς

περιωπής και ενημερότητας και επαγγελματικῶν ἐπιδιώξεων, γιὰ μιὰ περισσότερο γόνιμη πορεία του.

Τὸ «ΕΛΕΥΘΩ» δὲν ἐπανεκδόθηκε ἀπλῶς γιὰ νὰ ὑπάρχη κάποιο ὁποιοδήποτε περιοδικό. Ἐκδόθηκε γιὰ νὰ ἀποτελῆ ζωντανό, ὠφέλιμο κι' ἀγωνιστικό ὄργανο στὶς πολύπλευρες ἐπιδιώξεις τοῦ Κλάδου.

Ἐλπίζουμε πῶς σὲ σημαντικό βαθμὸ τὸ ἐπέτυχε μέχρι τώρα σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς δραστηριότητάς του.

Ἡ συγκινητικὴ ἀγάπη καὶ προθυμία τῶν ἐπιστημόνων τοῦ Κλάδου μας, στὴν προσφορά πολυτιμῆς ἐπιμορφωτικῆς συνεργασίας καὶ ἡ καθολικὴ ἀπήχησι πού εἶχε γενικά, καθὼς καὶ ἡ ἀνταπόκρισι πού βρῆκε στὸν κόσμο μας, ἀποτελοῦν τὴν ἀσφαλέστερη ἐγγύησι γιὰ τὴν σταδιοδρομία του.

Εἰς ὅλους ἀπευθύνουμε ἕνα μεγάλο εὐχαριστῶ! Καὶ μαζί, τίς πιὸ θερμὲς εὐχὲς γιὰ χαρούμενες γιορτὲς καὶ γιὰ ἕνα καινούργιο χρόνο γεμάτο ἀπὸ υἰεία, χαρὰ καὶ ἐπιτυχίες.

καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη...

Κ. Ν. ΔΟΥΡΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΩΤΗΡΕΣ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΙ ΜΕ ΦΟΥΣΤΑΝΙΑ

Δέν είναι, νομίζω, δύσκολο νά νιώσει κανείς γιά ποιό λόγο ή γυναίκα πήρε από τούς αρχαιότατους χρόνους τήν αποστολή νά βοηθά τή γυναίκα στόν τοκετό της. Αύτή ή στιγμή, πού χαρίζει στους ανθρώπους τήν αιώνιότητα της γενιάς τους, ανήκει πιό πολύ στή γυναικεία φροντίδα, και γι' αυτό δε λείπουν τά λογικά επιχειρήματα πού έξηγούν αύτή τή γυναικεία προτίμηση. Μήπως τά λεπτά γυναικεία χέρια δέν είναι πιό κατάλληλα από τ' ανδρικά γιά νά υποδεχθούν και νά περιποιηθούν τό τρυφερό νεογέννητο; Η όμόφυλη βοήθεια δέν είναι πιό σύμφωνη μέ τήν αιδημοσύνη της γυναίκας από τήν ανδρική παρουσία, τή στιγμή ακριβώς πού ή γυναικεία φιλαρέσκεια αποφεύγει τόν άνδρα; Άλλά μήπως δέν είναι και λογικό, ή αδελφική ευαίσθητη γυναικεία ψυχή νά νιώθει καλύτερα τή γυναίκα και νά τή βοηθεί τήν ώρα του πόνου και της χαράς του τοκετού, παρά ό έμφυτος τραχύς ανδρικός χαρακτήρας; Τέτοιες σκέψεις και τέτοια αίσθήματα πρέπει νά οδηγήσαν πρώτα τούς αρχαίους 'Ιουδαίους πρós τή μαία, αφού στόν τοκετό της Ραχήλ και της Θάμαρ παροστάθηκε μαία, όπως αναφέρει ή Παλαιά Διαθήκη. Καί ή αρχαιότατη αίγυπτιακή, περσική, ίνδική και κινέζικη μυθολογία και ιστορία επιτρέπουν τό συμπέρασμα πως κι εκεί ό τοκετός ήταν στα χέρια τών γυναικών.

Στήν έλληνική μυθολογία ή Ειλείθεια, κόρη του Δία και της 'Ηρας, βοηθεί στόν τοκετό της τή Λητώ στή Δήλο, όπου γεννιέται ό 'Απόλλων. 'Η 'Αρτεμις, κόρη κι αύτή της Λητώς, βοηθεί τή μητέρα της στους ύστερώτερους τοκετούς της. Τέλος, και ή 'Ηρα ήταν θεά του τοκετού, καθώς και οι Γενετυλλίδες.

Και στήν έλληνική όμως ιστορική αρχαιότητα, πού δημιούργησε τήν όνομασία «μαία», δε χωρεί άμφιβολία πως στόν τοκετό βοηθούσαν γυναικες. Τό ίδιο γινόταν και στήν αρχαία Ρώμη και τό Βυζάντιο. Άργότερα, ή έπαφή μέ τούς λαούς του Βορρά έφερε ως εκεί τή μαία. Έτσι τή συναντούμε από τόν 13ο αιώνα στή Γερμανία, τήν Άγγλία, τή Γαλλία, τήν 'Ολλανδία και στίς άλλες χώρες της οίκουμένης.

Η έξέλιξη όμως της μαίας και ή κοινωνική της περιωπή πέρασαν πολλές δοκιμασίες από τούς αρχαίους χρόνους. Καί ήταν βέβαια φυσικό ότι οι έπαγγελματικές γνώσεις της μαίας, μέ τήν πρόοδο της ιατρικής επιστήμης πού γεννήθηκε από τή φιλοσοφία και τήν ανδρική διάνοια, δε θα ήταν μέ τόν καιρό άρκετες γιά ν' αντιμετωπίζουν τίς δυσκολίες του τοκετού. 'Η έπαγγελματική τέχνη της μαίας έμεινε ούσιαστικά κτήμα της παραδόσεως, ενώ τό ανδρικό έρευνητικό πνεύμα δημιουργούσε όλοένα, μέ τήν πείρα και τήν παρα-

τήρηση, την πρόοδο της έπιστήμης.

‘Ο άνδρας λοιπόν άρχισε ν’ άσχολείται σάν γιατρός πιά με τόν τοκετό, άφου ή μαία δέν έπαρκούσε στις άπαιτήσεις που έφερνε ή άδιάκοπη πρόοδος της έπιστήμης. ‘Ετσι τó έπαγγελματικό πλαίσιο της μαίας περιορίσθηκε μονάχα στόν φυσιολογικό τοκετό. Καί έπειδή ή πρόοδος της έπιστήμης στην τελευταία έκατονταετία άνακάλυπτε όλοένα καινούριους παράγοντες που έπιδρουν σημαντικά και σ’ αύτόν άκόμα τó φυσιολογικό τοκετό, έπρεπε νά ύποχρεωθεί ή παράδοση της έπαγγελματικής τέχνης της μαίας ν’ άκολουθήσει κι αύτή τούς κανόνες που ύπαγορεύει ή ιατρική έπιστήμη.

‘Ωστόσο, αύτός ό περιορισμός στη δράση της μαίας δέν έξηγείται μονάχα άπό τήν άνεπαρκεία τών γνώσεων και της τέχνης της. ‘Οφείλεται και στό ήθος της, που ξέπεσε και στέρησε τή μαία άπό τήν έμπιστοσύνη της κοινωνίας. ‘Η άπόδειξη της κακής αύτης φήμης της μαίας θρίσκεται κιόλας στούς άρχαιότατους χρόνους. Πώς άλλιώς νά έξηγηθεί ότι οί μαίες της Αιγύπτου δέχθηκαν με προθυμία τή διαταγή του Φαραώ νά σκοτώσουν όλα τά άρσενικά παιδιά τών ‘Ιουδαίων; Οί μαίες αύτες ήταν ή Σεπφωρά και ή Φουά. Τί άλλο νά σημαίνει τó ότι στην άρχαία ‘Αθήνα δέν άφηναν τες γυναίκες νά έξασκούν τó ιατρικό έπάγγελμα; Είναι χαρακτηρισική ή περίφημη ιστορία της ‘Αγωνοδίκης, που έμαθε τήν ιατρική άπό τόν ‘Ηρόφιλο, μεταμφιεσμένη σέ άνδρα. ‘Η δεοντολογική της άγωγή ήταν τόσο κακή, ώστε μιá καταγγελία τών συναδέλφων της τήν όδήγησε στό δικαστήριο του ‘Αρείου Πάγου, όπου άναγκάσθηκε ν’ άποκαλύψει τó φύλο της. ‘Ωστόσο, έμεινε στην ιστορία τó όνομα της μαίας Φαιναρέτης, έπειδή γέννησε τó Σωκράτη. Καί στην άρχαία Ρώμη μιá αύστηρή νομοθεσία καταδίκασε τες μαίες, ιδίως τήν έποχή της μεγάλης κοινωνικής διαφθοράς, όταν έκτελούσαν έγκληματικές έκτρώσεις. Καί άργότερα, δυστυχώς, όπως και σήμερα άκόμα, ή

έγκληματική έκτρωση κατάντησε άμαρτωλή παράδοση στις τάξεις τών μαίων, που σέρονται στά δικαστήρια με τή βαριά κατηγορία της άνθρωποκτονίας.

‘Η έγκληματική αύτή διαγωγή και ή χρησιμοποίηση της μαίας άπό τά άνήθικα μέλη της κοινωνίας σέ έγκληματικές πράξεις θά έπρεπε νά είχε ίσως άποκλείσει όριστικά τή γυναίκα άπό τήν έξάσκηση του φιλόλληλου έργου της μαίας! ‘Η γνώμη αύτή πολλές φορές συζητήθηκε άπό τή Δικαιοσύνη και τήν ‘Επιστήμη. Παρ’ όλα αύτά, λόγοι σοβαροί επέβαλλαν νά διατηρηθεί τó έπάγγελμα της μαίας, με τόση όμως φροντίδα για τήν έπιστημονική της κατάρτιση και τήν ήθική της καθόδηγηση, ώστε νά προσταύεται ή κοινωνία άπό τες έγκληματικές αύτες πράξεις.

Τó σπουδαιότερο έπιχείρημα για τή διατήρηση του έπαγγέλματος της μαίας είναι ότι ή άμάθεια και ή άνηθικότητα μιás μερίδας γυναικών δέν έπιτρέπεται νά στερεί τή λεχώνα άπό τή φυσική της βοήθ στόν τοκετό. Τó ότι τά γυναικεία φυσικά προσόντα ταιριάζουν με τήν έπιστημονική μαιευτική έκπαίδευση, άναγνωρίζεται σήμερα άπ’ όλους, άφου μάλιστα δέν άποκλείεται ή γυναικεία έπίδοση και στην έπιστημονική ιατρική σταδιοδρομία. Καί θά ήταν άνάξιο για τήν ήθική ύπόσταση της γυναίκας, που γι’ αύτήν υπερφανεύεται ό οικογενειακός εύρωπαϊκός πολιτισμός, άν ή πολιτεία δε φρόντιζε νά ξαναφέρει τήν ήθική τάξη στό τόσο φιλόλληλο έργο της μαίας.

‘Η μαία όμως είναι άπαραίτητη άκόμα και γιατί ό γιατρός δέν μπορεί, ούτε άπό τήν άριθμητική πλευρά, ούτε άπό τήν οικονομική, ούτε κι άπό τή νοσηλευτική, ν’ άντικαταστήσει τή μαία στούς φυσιολογικούς τοκετούς. ‘Από τήν άριθμητική πλευρά, οί ειδικοί μαιευτήρες δέν μπορούν βέβαια νά είναι τόσοι πολλοί όσοι χρειάζονται για όλους τούς φυσιολογικούς τοκετούς. ‘Από τήν οικονομική πάλι, ή εύθύνη, ή τέχνη και οί πολύχρονοι και δαπα-

νηρές προσπάθειες για τη μόρφωση του γιατρού δημιουργούν κάποια ύλική απαίτηση μεγαλύτερη από τις απαιτήσεις της μαιίας, απαίτηση όμως που δεν μπορεί ν' αντιμετωπίζεται από τις φτωχότερες τάξεις. Θα ήταν μάλιστα θαυμάσιο αν σε μιὰ δικαιότερη και καλύτερα οργανωμένη κοινωνία κατορθωνόταν μιὰ μέρα να μοιράζονται όλοι οι τοκετοί με τέτοιο τρόπο, ώστε καλὰ μορφωμένες και εύσυνεΐδητες μαιίες να έκτελούν κατά κανόνα όλους τους φυσιολογικούς τοκετούς, και μονάχα οι δύσκολες περιπτώσεις και οι γυναικολογικές παθήσεις να μένουν στα χέρια των γιατρών.

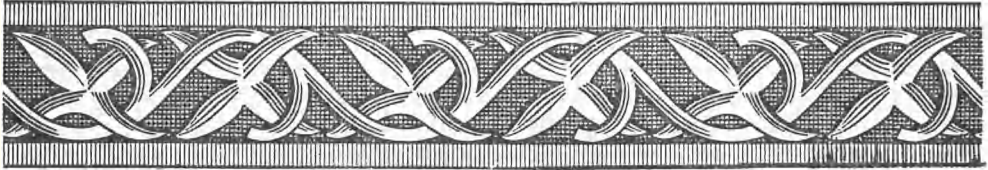
Αυτή η προσπάθεια έρχισε ουσιαστικά στην αρχή του 15ου αιώνα στη Γερμανία, με όρισμένες διατάξεις της πολιτείας σχετικές με τις υποχρεώσεις της μαιίας, που άποτελούν και κάποιον έλεγχο της δράσεώς της. Στα 1484 υπάρχει κιόλας Σχολή Μαιών στο Mainz της Γερμανίας, και στα 1491 στη Φραγκφούρτη εφαρμόζονται έπίσημες εξετάσεις για το δικαίωμα της άσκησης των Μαιών, που πληρώνονται από την πολιτεία και αναγγέλλονται από τον άμβωνα στις εκκλησίες. Το ίδιο συμβαίνει και στην Έλβετία. Ο γιατρός Εύχάριος Rösslin είναι ο πρώτος, στα 1573, που με το περίφημο βιβλίο του «Schwangerer Frauen und Hebammen Rosengarten» έδωσε γραπτές συμβουλές στις μαιίες: πιδό πριν, στα 1480, είχε κυκλοφορήσει στο Würzburg κάποιο άνώνυμο έγχειρίδιο, «Instructio». Στα 1554 άκολουθεί στη Ζυρίχη το σύγγραμμα του «λατόμου» Rueff που ήταν έπιφορτισμένος από την πολιτεία να συμμετέχει στις εξετάσεις των μαιών. Στα 1653 ακόμα, ή σύζυγος του Δημάρχου εξετάζει τις μαιίες στη Λιψία! Ο Walter Ryff, στα 1545, συνιστά οι εξετάσεις να γίνονται από γιατρούς, ενώ στη Γαλλία ο γιατρός του Βασιλέως Καρόλου του Θ' θεωρεί στο βιβλίο του «Therapia gravidarum» ότι για τους γιατρούς είναι ύποτιμητική ή εξά-

σκηση της Μαιευτικής. Στα 1589 ιδρύεται για πρώτη φορά, στο Νοσοκομείο του Αγίου Πνεύματος του Μονάχου, το πρώτο μαιευτικό τμήμα.

Με τέτοιες συνθήκες συναντούμε στη Σιλεσία του 1648 την κόρη του πάστορα Elias Dittrich, που παντρεύτηκε πολύ νέα κάποιον Siegemund και άφησε το όνομά της στην Έστορία της Μαιευτικής ως Justine Siegemundin. Η εύκαιρία για να γίνει μαιία της δόθηκε από την περιπέτειά της να θεωρηθεί από τέσσερεις μαιίες της έποχής έγκυος, χωρίς να είναι, και να περιμένει μάλιστα να γεννήσει! Ήταν 21 έτών όταν άρχισε να ενδιαφέρεται για τη Μαιευτική, να διαβάζει τα σχετικά βιβλία της έποχής και να άντλει πληροφορίες όπου μπορούσε, ως τα 25 χρόνια της, όποτε και άρχισε να έξασκει το έπάγγελμα της μαιίας με έπιτυχία στο Siegnitz της Σαξωνίας, όπου είχε γίνει δεκτή ως δημοτική μαιία στα 1683. Έτσι άρχισε να άποκτά μεγάλη φήμη, ώστε να κληθεί στα 1688, λίγο πριν από το θάνατο του Μεγάλου Δουκός της Πρωσίας Φρειδερίκου Γουλιέλμου για τον τοκετό της γυναίκας του Λουΐζας Έριέτας von Oranien στο Βερολίνο.

Ύστερα από 20 χρόνια πείρας, ή Justine Siegemundin άποφασίζει να γράψει το περίφημο σύγγραμμά της με τον μακροσκελή τίτλο που παρουσιάζει ή εικόνα. Το βιβλίο αυτό, είκονογραφημένο, περιέχει τον έσωτερικό μετασχηματισμό με δική της μέθοδο, που έχει ως σήμερα το όνομά της, αλλά με το συναγωνισμό της καισαρικής τομής δεν εφαρμόζεται πιά. Πρέπει όμως να σημειωθεί πως ό μετασχηματισμός του έμβριού στο έγκάρσιο σχήμα έφευρέθηκε από τον Σωρανό τον Έφέσιο, αλλά λησμονήθηκε και ξαναβρήκε την εφαρμογή του στη Γαλλία από τον μεγάλο Γάλλο χειρουργό Ambroise Paré.

(Συνεχίζεται)

ΣΕΞ, ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Ύφηγητοῦ ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΑΝΕΖΗ

Μαιευτῆρος - Γυναικολόγου

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ γίνεται φανερὸ ὅτι δὲν ἔχομε πιά πρόβλημα μεθόδου ἀντισυλληψέως, ἀλλὰ ἐπιλογῆς τῆς μεθόδου ἐκείνης ποῦ πρακτικῶς εἶναι ἡ καλύτερη γιὰ τὸ συγκεκριμένον ζευγάρι. Μόνον μὲ τὴν συνεργασία ἀνάμεσα στὸν εἰδικὸ γιαιτρὸ, μὲ τὶς ἀπαραίτητες γνώσεις στὸν σύγχρονον τεχνολογικὸ τομέα καὶ στὸ ζευγάρι, θὰ μπόρῃ νὰ γίνῃ ἡ ἐπιλογὴ μὲ βάση τὴν πρακτικὴτητα καὶ τὴν καταλληλότητα.

Στὴν ἐπιλογὴ τῆς μεθόδου, πρέπει νὰ ἐξασφαλίζονται ἡ «ἀσφάλεια» ἀπὸ πλευρὰς ἀποτελεσματικότητας, ἡ «ἀποδοχὴ» καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέλη τοῦ ζεύγους, ἡ «ἔλλειψη παρενεργειῶν», ἡ «ἀπλότητα» στὸν τρόπο ἐφαρμογῆς καὶ τὸ «χαμηλὸ κόστος». Γιὰ νὰ ἐξασφαλιστοῦν ὅμως αὐτὲς οἱ προϋποθέσεις, ἡ συνεργασία ζεύγους καὶ γιαιτροῦ πρέπει νὰ μελετηθοῦν τὰ κίνητρα τοῦ ζεύγους, τὸ ἱατρικὸ ἱστορικὸ, τὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ τὴν ἱατρικὴ ἐξέταση, τὴν οἰκογενειακὴ καὶ οἰκονομικὴ κατάσταση, τὶς ἠθικὲς καὶ θρησκευτικὲς πεποιθήσεις, τὶς συνήθειες καὶ τὸν τρόπο ζωῆς, τὴν ἀποτελεσματικὴτητα καὶ τὶς παρενέργειες τῆς μεθόδου. Γενικότερα, θὰ πρέπει νὰ μελετηθοῦν οἱ ἐνδείξεις καὶ ἀντενδείξεις γιὰ ὅποιαδήποτε μέθοδο, γιὰ τὴν συγκεκριμένη γυναίκα, γιὰ γιὰ τὸ συγκεκριμένον ζευγάρι. Δὲν μπορεῖ ἡ γυναίκα νὰ ἐρωτᾷ τὴν γειτόνισσα καὶ νὰ πηγαίῃ στὸ φαρμακεῖο γιὰ νὰ πάρῃ κί'

αὐτὴ τὸ ἴδιο χάπι. Ἔτσι ἀρχίζουν οἱ σοβαρὲς παρενέργειες, ἡ κακὴ ἀντιμετώπιση, τὰ κακὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ τὴν ἔλλειψη παρακολουθήσεως, ἡ δυσφήμιση ἀπὸ τὴν κακὴ δημοσιότητα καὶ τὸ ἄγχος τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

Ἴσως, πρέπει νὰ τονισθῇ ἰδιαίτερα ὅτι δὲν ὑπάρχει μέθοδος ἀντισυλληψέως χωρὶς παρενέργειες. Ὅχι μόνον τὸ χάπι ἀλλὰ καὶ ἡ διακακομένη συνουσία καὶ τὸ ἀνδρικό προφυλακτικὸ ἔχουν παρενέργειες. Ἐπομένως, ἐκεῖνο ποῦ χρειάζεται εἶναι ἡ σωστὴ ἐπιλογὴ καὶ οἱ ἀπαραίτητες γνώσεις γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή τους. Ἐκεῖνο, ἐπίσης, ποῦ χρειάζεται, τόσο γιὰ τὴν ἐξάπλωση τῶν γνώσεων στὸ εὐρύτερον κοινὸ ἀλλὰ καὶ στὸν ἱατρικὸ κόσμον, εἶναι ἡ σωστὴ ὀργάνωση τοῦ οἰκογενειακοῦ προγραμματισμοῦ σὲ κάθε σύγχρονῃ ἢ ὑπανάπτυκτῃ κοινωνίᾳ ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ Κράτος. Σ' αὐτὸν, ὅμως ἀκριβῶς τὸν τομέα οἱ πολυάριθμοι νομικοὶ, οἰκονομικοὶ, μορφωτικοὶ καὶ πολιτιστικοὶ παράγοντες, ἀναστέλλουν τὴν συνειδητὴ ἄσκηση τοῦ οἰκογενειακοῦ προγραμματισμοῦ καὶ ἐπομένως τὴν ἄσκηση τοῦ ἀναφαίρετου δικαιώματος τῆς γυναίκας νὰ μπορῇ νὰ ρυθμίσῃ τὴν ἀναπαραγωγὴ τῆς.

Οἱ διαφορὲς ποῦ ὑπάρχουν ἀπὸ χώρα σὲ χώρα εἶναι τεράστιες καὶ, ὅπως ἀνεφέρα πρὶν, ἐφόσον ἡ γυναίκα δὲν ἀποκτήσῃ τὴν ἱκανότητα καὶ τὰ μέσα νὰ σχεδιάζῃ τὶς γεννήσεις τῆς, οἱ ἐπιπτώσεις σὲ ὅλη τὴν κλί-

μακα των επιδιώξεων και των δικαιωμάτων της πάντα θα είναι αρνητικές.

Θα αναφερθώ σε ώρισμα διεθνή στοιχεία, που κατά την γνώμη μου είναι έντυπωσιακά και συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την γονιμότητα της γυναίκας και τις συνθήκες που επικρατούν σε ώρισμένες κοινωνίες.

Στον τομέα του «αναλφαριθμητισμού», το 1960, 307 εκατομμύρια άνδρες και 428 εκατομμύρια γυναίκες ήταν αναλφάβητοι. Το 1970, οι αναλφάβητοι άνδρες ηξήθησαν κατά 8 εκατομμύρια και οι αναλφάβητες γυναίκες κατά 40 εκατομμύρια. Ποιός δεν θα περίμενε μέσα σ' αυτή τη δεκαετία να περιορισθί και όχι να αύξηθί ο αναλφαριθμητισμός και ιδιαίτερα εις βάρος των γυναικών;

Ο «οικονομικώς ενεργός γυναικείος πληθυσμός» στις ανεπτυγμένες χώρες ανέρχεται σε 498 εκατομμύρια, ενώ στις αναπτυσσόμενες χώρες, με μεγαλύτερο συνολικά πληθυσμό, μόλις ανέρχεται σε 363 εκατομμύρια. Από έρευνα που έγινε σε 22 χώρες της Αφρικής, το γυναικείο εργατικό δυναμικό μόλις φθάνει το 11,9% του συνόλου. Το περίεργο, όμως, είναι ότι από αυτό το μικρό ποσοστό των εργαζομένων γυναικών, εξασφαλίζεται το 60 - 80% του όγκου της αγροτικής εργασίας.

Στις Ίνδιες, αντιστοιχούν 930 γυναίκες σε 1.000 άνδρες, ενώ συνήθως υπερτερούν οι άνδρες στις περισσότερες χώρες. Η παράξενη έρμηνεία του φαινομένου είναι ότι από τα πολλά παιδιά που εγκαταλείπονται σ' αυτή τη χώρα μετά την γέννησή τους, τα 95 από τα 100 είναι κορίτσια.

Φωνάζουμε για το γυναικείο απελευθερωτικό κίνημα και για την εξασφάλιση των δικαιωμάτων της γυναίκας στη σύγχρονη κοινωνία. Πόσες όμως γυναίκες με τη γνώση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών τους συμβάλλουν σ' αυτό το κίνημα;

Στην Αίγυπτο, έγινε τελευταία ειδική έρευνα με ειδικό έρωτηματολόγιο που απευθυνόταν στις γυναίκες. Από τα αποτελέσματα φάνηκε ότι 33% των γυναικών που

έρωτήθηκαν θεωρούν περιττή τη μόρφωση στα κορίτσια τους και μόνο 4% δήλωσαν για τ' αγόρια τους. Το 41% των γυναικών έπιθυμούσαν τα αγόρια να αποκτήσουν πανεπιστημιακή μόρφωση, μόνο 21% ήθελαν την αντίστοιχη μόρφωση για τα κορίτσια.

Στο Σουδάν, το 94,2% όλων των μέσων μόρφωσης που προσφέρονται επίσημα από το Κράτος είναι προσιτά μόνο στ' αγόρια και μόνο το 5,8% για τα κορίτσια.

Ο πιό σημαντικός παράγων για την χαμηλή θέση της γυναίκας στην κοινωνία είναι ή «άνεξελεγκτη γονιμότητα». Αποκτήστε τις γνώσεις για την γονιμότητά σας, για την αναπαραγωγική σας προφύλαξη, για τον σχεδιασμό των γεννήσεών σας. Όπως πολύ σωστά, είπε ή HELVI SIPILA, που άρκετες από το άκρωτήριο θα γνώρισαν κατά την πρόσφατη επίσκεψή της στην Ελλάδα, όταν έμιλησε σαν Γενικός Γραμματεύς της Παγκόσμιας Διάσκεψης για το έτος της γυναίκας, «Το έτος πληθισμού το 1974 και το έτος της γυναίκας το 1975, είναι οι δύο πλευρές του ίδιου νομίσματος. Χωρίς το ένα είναι αδύνατον να επιτύχουμε τους αντικειμενικούς στόχους του άλλου. Οι γυναίκες του κόσμου δεν μπορούν να ελπίζουν στην πλήρη συμμετοχή τους στις αποφάσεις της κοινωνίας εάν δεν αποκτήσουν την ελευθερία να προγραμματίζουν τον αριθμό και τα μεσοδιαστήματα που θα αποκτήσουν τα παιδιά τους. Το καλύτερο αντίστυλο ληπτικόν του κόσμου είναι η καθολική βελτίωση στις συνθήκες ζωής της γυναίκας».

Θα κλείσω τη σημερινή όμιλία μου άφου κάνω μία έκκληση. Αποκτήστε γνώσεις. Γνώσεις για τα δικαιώματα αλλά και τις υποχρεώσεις σας. Ο μισός κοούρ ανός σās ανήκει!

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ κ. Τσαούσης: Εύχαριστούμε πάρα πολύ τον κ. Δανέζη για την ενδιαφέρουσα και χρησιμότητα όμιλία του και παρά το ότι εξέφρασε στην αρχή κάποιο φόβο, μάς έδωσε άκρι-

βώς αυτά τα στοιχεία που ζητάγαμε. "Εδειξε πόσο ή γονιμότητα της γυναίκας καθορίζεται από την κοινωνική θέση της και πόσο σε πολλές κοινωνίες είναι πολύ υποδεέστερη και δεν της επιτρέπει να καθορίσει την σωστή θέση της. "Αλλά, έδειξε ακριβώς και κάτι άλλο, ότι αν κατακτήσει τον έαυτο της αλλάζει και την κοινωνία. "Επομένως, το πρόβλημά μας το έθεσε πολύ σωστά. Θά ήθελα να παρακαλέσω εάν υπάρχουν ερωτήματα να τα θέσουν υπ' όψιν του κ. Δανέζη.

Ερωτήσεις : Θέλετε να πείτε κ. Δανέζη ότι η γυναίκα που θέλει να συνεχίσει τις δραστηριότητές της στην κοινωνία, πρέπει να αποκτήσει λιγώτερα παιδιά;

κ. Δανέζη : "Οχι. "Ανέφερα ότι ο οικογενειακός προγραμματισμός θα την βοηθήσει να σχεδιάσει τις γεννήσεις της και όχι να κάνει λιγώτερα παιδιά. "Ο αριθμός των παιδιών της θα είναι σύμφωνα με τις επιθυμίες της ή με τις επιθυμίες του ζεύγους. "Αλλά, εφόσον μπορεί να σχεδιάσει τα μεσοδιαστήματα και το χρόνο που θα αποκτήσει τα παιδιά της, θα μπορέσει ελεύθερα να προγραμματίσει τις επιδιώξεις της και την κοινωνική της δραστηριότητα έξω από το σπίτι.

Ερωτήσεις : "Εκάνατε κ. Δανέζη σοβαρές υψεις για τις εξτρεμιστικές θέσεις του γυναικείου κινήματος και ιδιαίτερα στο ρόλο των δύο φύλων επάνω στη σεξουαλική συμπεριφορά τους μέσα στην οικογένεια. Θά θέλατε να μάς δώσετε τις συγκεκριμένες θέσεις σας;

κ. Δανέζη : "Ο σεξουαλικός τομέας που θίγεται είναι τεράστιος και μπορεί να αποτελέσει θέμα ξεχωριστού συμποσίου. Δεν ξέρω που συγκεκριμένα θα θέλατε να αναφερθώ. "Επειδή, όμως, θίγεται την προσωπική μου θέση, ίσως βοηθήσει την σκέψη σας εάν αναφερθώ με τελειώς άλληγορική βάση: "Εάν κάποιο βράδυ η γυναίκα βουλιάζοντας στην πολυθρόνα της και ανοίγοντας την έφημερίδα της πη στον άνδρα της: Είμαι κουρασμένη, άσε με ήσυχη! "Ας μη ξαφνιστή. Αυτός το έχει πει τόσες

φορές, δεν χάλασε ο κόσμος εάν το άκουσεν και οι άνδρες μερικές φορές. Δεν πρόκειται να πεθάνουμε εάν κάποτε σηκώσουμε το τραπέζι! "Ίσως αυτή μου ή θέση σας βοηθήσει να με τοποθετήσετε και στην συγκεκριμένη θέση που ζητήσατε.

Συνοψιστής : Στις έρευνες που ανέφερε ο κ. Δανέζης θά ήθελα να προσθέσω κάτι από παλαιότερες έρευνες του KINSLEY και την αντίστοιχία τους προς άλλες χώρες. Σ' αυτές τις έρευνες, ανέξαρτητα με την συχνότητα των προγαμιαίων σχέσεων που ήταν σημαντικό το ποσοστό, φάνηκε ότι οι πιο πολλές κοπέλλες στα 20 χρόνια τους έχουν παντρευτή. Το πράγμα είναι σημαντικό και θά ήταν ίσως πιο σημαντικό εάν σ' αυτή την περίοδο, μεταξύ 15—19 ετών, βλέπαμε τα αντίστοιχα ποσοστά κατά ηλικία και ιδιαίτερα όσο πλησιάζουμε προς τα 19.

κ. Δανέζη : "Εχετε δίκιο. "Υπάρχουν αναλυτικότερα στοιχεία στην έρευνα που σας ανέφερα, αλλά δεν είχα την πρόθεση να τα αναλύσω στην σημερινή μου όμιλία. "Εάν σας ενδιαφέρει μπορώ να τα κυπτάξω. "Όσα αναφέρατε για την εργασία του KINSEY, ίσως να επαληθεύουν την νοοτροπία της εποχής εκείνης που ανάγεται αρκετά χρόνια πίσω, δηλαδή πριν από 30 χρόνια. Τότε, ίσως, οι προγαμιαίες σχέσεις να είχαν την αποκλειστικότητα του μνηστήρα, αν και σήμερα στην κοινωνία της "Αμερικής υπάρχει ακόμη ή έννοια του «σταθερού συνοδού». Βέβαια, σήμερα δεν υπάρχει ή ανάγκη αυτής της «καλύψεως» για την δημιουργία προγαμιαίων σχέσεων.

Συνοψιστής : Αυτό, όμως, δείχνει ακριβώς το αντίθετο από ότι ίσως πιστεύεται. "Ότι δηλαδή τα νειάτα έχουν συχνά ανεξέλεγκτη σεξουαλική συμπεριφορά προγαμιαίως. Αυτό επιβεβαιώνεται και από σχετική έρευνα που έγινε στην "Αγγλία για προβλήματα της οργανικής ιατρικής.

"Εδειξε ότι υπήρχαν σεξουαλικές σχέσεις πριν από το γάμο και δεν ήταν έναλ-

λασσόμενες σε μεγάλη συχνότητα και ότι είχαν αρκετά μεγάλη διάρκεια. Δηλαδή ό-τι αλλάζει ο σεξουαλικός σύντροφος όταν χαλάσουν οι σχέσεις τους. Έπομένως ύ-πάρχει μια σοβαρότης σ' αυτό το θέμα, δέν είναι ένα «τσιλιμπούρημα».

Κάτι άλλο που αποδεικνύεται από αυτή και άλλες έρευνες είναι ότι μεγάλο ποσο-στό των γάμων με νεαρή ηλικία γίνεται σαν αποτέλεσμα μιάς ανεπιθύμητης έγκυ-μοσύνης, για την οποία έχει σημασία όχι μόνο το πρόβλημα τής γνώσεως αλλά και τής ευθύνης των κοριτσιών. Πολλά από αυ-τά, ενώ γνωρίζουν την πρόληψη δέν πιέ-ζουν καν τα άγόρια να πάρουν κάποιο μέ-τρο προφυλάξεως. "Έχει αποδειχθή ότι 30% των γενομένων εντός του πρώτου έ-τους του γάμου παιδιών, έχουν συλληφθή προγαμιαίως. Σ' αυτό το γεγονός οφεί-λεται, σε πολλές χώρες, το ύψηλο ποσο-στό διαζυγίων τα πρώτα χρόνια του γά-μου.

κ. Δ α ν έ ζ η ς : "Έχετε δίκιο, και πιστεύω στα στοιχεία που αναφέρατε. Ά-πό την προσωπική μου πείρα στην Έλλά-δα —και θα πρέπει να αναφέρω ότι έρχο-μαι σε έπαφή με πολύ νέα άτομα με άφορ-μη την εξειδικευτή μου— βλέπω ότι και στον τόπο μας έχει αρχίσει να επεκτείνε-ται αυτή η έννοια, δηλαδή «πρώτα θα συλ-λάβω και μετά θα παντρευτώ». Κάθε χρό-νο αυξάνεται ο αριθμός των κοριτσιών, τό-σο στο ιδιωτικό μου γραφείο όσο και στο πανεπιστήμιο, που έρχονται για να τις βοηθήσω να μείνουν έγκυες και μετά θα ά-ποφασίσουν τον γάμο.

Αυτό βέβαια μπορεί να έχει σχέση με την μετέπειτα εξέλιξη του γάμου, όπως είναι τα ηύξημένα διαζύγια ή άλλες έπι-πτώσεις. Μπορεί επίσης σ' αυτό να συμ-βάλλη, ιδιαίτερα στον τόπο μας, ή εύκο-λία τής έκτρώσεως. Διότι σκέπτεται, ά-σφαλώς, ότι εάν δέν με παντρευτή θα κά-νω έκτρωση και θα τελειώση ή ιστορία. Άπό την άλλη μεριά δέν υπάρχει ή πα-λαιότερη έννοια του «στίγματος» ότι έμει-νε έγκυος και έκανε έκτρωση. Η σύγχρο-

νη κοινωνία μας είναι πιο έλαστική σ' αυτά τα κοινωνικά φαινόμενα.

Θά πρέπει όμως να τονισθή και κάτι άλλο. Δέν πρέπει να αποδίδουμε όλο το βάρος αυτής τής ήθελημένης πριν από το γάμο έγκυμοσύνης αποκλειστικά στην γυ-ναίκα. Είναι και ή ανδρική νοστοπρία. Ξέ-ρετε πόσες κοπέλλες μου λένε: Γιατρέ μου, τί θέλετε να κάνω αφού μου προ-βάλλει σαν όρο ότι μόνο αν μείνω έγκυος θα με παντρευτή;

Σ υ ν τ ο ν ι σ τ ή ς : Βεβαίως, χρειά-ζονται δύο για να γίνη ένα παιδί και δύο για να μη γίνη. Μαζί πρέπει να άποφα-σίσουν για τα μέτρα που θα πάρουν ώστε και ή αντισύλληψη να λειτουργήση σωστά και ή σύλληψη όταν χρειάζεται.

κ. Δ α ν έ ζ η ς : Έπομένως, συμφω-νείτε στην άμοιβαιότητα των άποφάσεων του ζεύγους στα προβλήματα αναπαραγω-γής. Άλοίμονο, εάν ή γυναίκα άρχιση να βλέπη τον άντρα ή μάλλον τον σύζυγο σαν έχθρο που έχει μέσα στο σπίτι της. Γι' αυτό είπα και πριν ότι είμαι έναντίον των έξτρεμιστικών θέσεων τής γυναίκας, που τελικά ζημιώνουν ολόκληρο το οικοδόμημα των δίκαιων αίτημάτων του γυναικείου ά-πελευθερωτικού κινήματος.

Έ ρ ώ τ η ς ι ς : Πού βλέπετε την έξ-τρεμιστική θέση; Σε ποιό σημείο την βλέ-πετε;

κ. Δ α ν έ ζ η ς : "Όπως είπα και στην άρχή τής όμιλίας μου, στην κατάργηση του θεσμού τής οικογένειας, στην σεξουα-λική συμπεριφορά, ή αν θέλατε άκόμα στην νομιμοποίηση των έκτρώσεων. Γι' αυτό το τελευταίο, θα ήθελα να προσθέσω, ότι και στις χώρες που τελευταία ένομιμοποιήθη-σαν οι έκτρώσεις, όπως ή Άμερική, ή Άγγλία, οι Σκανδιναυικές χώρες, και ά-κόμα ή Γαλλία, όταν θα άποκτήσουν την πείρα που έχουμε έμεις στην Έλλάδα από τις ίατρικές έπιπτώσεις των έκτρώσεων ίσως αλλάξουν γνώμη. Βεβαίως οι συνθή-κες που γίνονται σήμερα οι έκτρώσεις δέν έχουν καμμία σχέση με παλαιότερες έπο-χές και έτσι οι κίνδυνοι είναι μικρότεροι.

Δέν παύουν όμως νά υπάρχουν σοβαροί κίνδυνοι καί ιδιαίτερα στήν ικανότητα τῆς γυναίκας γιά μελλοντική γονιμότητα, δηλαδή δευτεροπαθή στειρότητα. Ἡ ἀρνητική θέσι πού παίρνω, ἀφορᾶ μόνο τόν ἰατρικό τομέα, ἀνεξάρτητα ἀπό τίς ἠθικές, θρησκευτικές, ἢ κοινωνικές πεποιθήσεις τοῦ ἀτόμου. Καί γι' αὐτό προσωπικά προτιμῶ τήν «πρόληψη» παρά τήν «ἐκτρώση».

Ἐρώτησις - Ἀκροατήριον :
Προσπαθῶ ἀκόμη λίγο νά σᾶς παρασύρω καί στό ἄλλο θέμα πού θίξατε. Τήν σεξουαλική συμπεριφορά καί τίς διαφορῆς ἀνάμεσα στόν ἄνδρα καί τήν γυναίκα. Σάν γιατρούς πῶς βλέπετε αὐτές τίς διαφορῆς καί ποιᾶ εἶναι ἡ θέσι σας στό σεξουαλικό κατεστημένο, καί στίς σεξουαλικές ὁρμές. Ξέρουμε τί λέει ἡ κοινωνία. Ποιᾶ εἶναι ἡ δική σας θέσι;

κ. Δανέζης : Βλέπω ὅτι ἐπιμένετε νά μέ παρασύρετε στό σέξ! Ἐπειδή τό θέμα εἶναι τεράστιο, μπορεῖτε πιό συγκεκριμένα νά μοῦ πῆτε σέ ποιοί τομέα ζητάτε τήν γνώμη μου; Καί ὅταν τονίζετε τήν «δική μου θέσι» ἐννοεῖτε σάν ἄτομο στήν κοινωνία;

Ἐρώτησις - Ἀκροατήριον :
Ἐννοῶ τήν θέσι σας ὄχι σάν γιατρούς στό ἰατρεῖο του, ἀλλά τήν ἐλεύθερη γνώμη σας πού θά μπορούσε π.χ. ὁ κ. Τσαούσης νά τήν χρησιμοποιήσῃ στήν κοινωνιολογία του. Γιά τό συγκεκριμένο θέμα θά ἀναφέρω τήν βαθεῖα ριζωμένη ἔννοια στήν κοινωνία ὅτι οἱ σεξουαλικές διαφορῆς δίνουν ὠρισμένα δικαιώματα παραπάνω στόν ἄνδρα τᾶ ὁποῖα δέν μπορεῖ νά ἔχη ἡ γυναίκα.

κ. Δανέζης : Νομίζω ὅτι ἐδῶ γίνεταί κάποια σύγχυση. Δέν πρόκειται γιά «δικαιώματα» ἀλλά γιά «τρόπο ἐκφράσεως» τῆς σεξουαλικῆς συμπεριφοράς. Στόν ἄνδρα εἶναι συνυφασμένη μέ τήν «ἐπιθετικότητα» καί τήν ἔννοια τῆς «κατακτήσεως». Στήν γυναίκα συνδυάζεται μέ τήν «ὑποτακτικότητα», ἀλλῶ ὄχι πρὸς Θεοῦ μέ τήν ἔννοια τῆς «ὑποταγῆς» ἀλλά τῆς «ἠθελημένης παραδόσεως». Αὐτό δέν ἔχει

καμμιά σχέση μέ περισσότερα ἢ λιγώτερα δικαιώματα. Ἄς μὴ ξεχνᾶμε ὅτι ἡ σεξουαλική συμπεριφορά εἶναι ἐξατομικευμένη. Καί ὅταν ἀκόμη λάμε ὑποτακτικότητα στή σεξουαλική ἔκφραση τῆς γυναίκας αὐτό ἰσχύει γιά ἕνα ποσοστό γυναικῶν. Σέ κάποιο ἄλλο ποσοστό ἡ ἔκφραση μπορεῖ νά εἶναι διαφορετική. Δέν θά ἀρνηθεῖτε, ὁμως, ὅτι υπάρχει ποσοστό γυναικῶν πού ἐάν δέν ὑποταγῆ ἢ παραδοθῆ ἠθελημένα δέν θά μπορέσῃ νά ἱκανοποιηθῆ σεξουαλικά. Θά πρέπει ἐπομένως, νά δεχθούμε ὅτι ἡ σεξουαλική συμπεριφορά τοῦ κάθε ἀτόμου εἶναι διαφορετική καί πρέπει νά εἶναι, γιὰτί ἀποτελεῖ τήν συνισταμένη τοῦ βιολογικοῦ καί κοινωνικοῦ του ὑποστρώματος. Ξέχωρα ἀπό τό διαφορετικό βιολογικό ὑπόστρωμα καί τίς ἀνατομικές διαφορῆς πρέπει ἀσφαλῶς νά δεχθούμε τήν κοινωνική ἐπίδραση στήν σεξουαλική συμπεριφορά ἀλλά μέχρις ἐνός σημείου. Δέν μπορούμε νά ἀρνηθούμε τό «δοσμένο», βιολογικό ἢ ἀνατομικό καί νά περιορισθούμε στό κοινωνικό, σάν κάτι πού θά κατευθύνῃ ὅλη τήν σεξουαλική ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ κούκλα ἢ τό πιστόλι, στό ἀντίθετο φῦλο, ἔχει ἐπίδραση πάλι μέχρι ἐνός σημείου.

Ἐρώτησις - Ἀκροατήριον :
Μπορεῖτε νά μᾶς πῆτε, ἐάν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία, πόσες ἀπό τίς νέες γυναίκες μέ ἐπιτυχημένη δραστηριότητα ἔξω ἀπό τό σπίτι στόν ἐπαγγελματικό, κοινωνικό ἢ οἰκονομικό τομέα, εἶναι καί μητέρες;

κ. Δανέζης : Δέν νομίζω ὅτι στόν τόπο μας υπάρχουν αὐτά τᾶ στοιχεία. Πιστεύω, ὁμως, ὅτι στήν ὀλοκληρωμένη γυναίκα, μέ σωστό σχεδιασμό τῶν δραστηριοτήτων της καί τῆς ἀναπαραγωγῆς της, δέν τήν ἐμποδίζει νά γίνῃ μητέρα ἢ ἐπιτυχημένη ἐξωσπιτική δραστηριότητά της. Ἐπανέρχομαι καί πάλι, ἐπομένως, στή σημασία τῶν γνώσεων τῆς γυναίκας γιά νά μπορῆ νά σχεδιάσῃ ἐποικοδομητικά καί τᾶ δύο.

Συνοπιστήσις : Μπορεῖ νά θέσῃ κανεῖς τήν ἐρώτηση καί ἀντίθετα. Δηλαδή

πόσες μητέρες έχουν επιτυχημένη εργασία και απασχόληση έξω από το σπίτι. Έδώ θα πρέπει να εξετασθή πόσο εργάζεται η γυναίκα εντός και εκτός του οίκου της, και πόση επιτυχία της αναγνωρίζεται. Έχουν γίνει μελέτες εάν υπάρχουν αντιφατικά με την γυναικεία υπόσταση επαγγέλματα και δεν έχει αποδειχθή τέτοια σχέση, διότι είναι αποτέλεσμα πλέγματος κοινωνικών συνθηκών που πρέπει να διερευνηθούν. Έπομένως, το ερώτημα και έτσι τιθέμενο, πάλι θα μείνη αναπάντητο.

κ. Δ α ν έ ζ η ς : Νομίζω ότι υπάρχουν τέτοια στοιχεία. Άλλα ή δυσκολία είναι να συνθέση και να αναλύση κανείς τόσους παράγοντες που παρεμβαίνουν σε τέτοια μελέτη, όπως είναι ή κοινωνικοοικονομική ομάδα, το επίπεδο μορφώσεως, ή χώρα με τις διαφορετικές πολιτιστικές, πολιτικές,

παραδοσιακές έννοιες, το είδος της εργασίας, κ.ά.

Έ ρ ώ τ η σ ι ς - Ά κ ρ ο α τ ή ρ ι ο ν : Νομίζω ότι οι πρώτες μορφές του κομμουνισμού έδημιούργησαν τις έννοιες που μίσησαν την οικογένεια. Αντιτάχθηκαν σε μιὰ μορφή οικογένειας αυστηρότερη από την σημερινή. Η σύγχρονη κοινωνία προσφέρει καλύτερες συνθήκες στην εργαζόμενη μητέρα και έτσι βλέπουμε όλο και περισσότερες εργαζόμενες γυναίκες να είναι και μητέρες. Οί πιό καλές καθηγήτριες, για να δώσω ένα παράδειγμα από τα Πανεπιστήμια της Γερμανίας που γνωρίζω, σε παλαιότερη εποχή, ήσαν σχεδόν όλες κατά του γάμου. Οί καθηγήτριες που γνωρίζω σήμερα στο Άμβούργο, είναι όλες υπέρ του γάμου, διότι άλλαξε πια ή μορφή του φεμινισμού που άπαρήθηκε γάμο, οικογένεια, παιδιά.

ΝΕΟΓΝΙΚΟΣ ΙΚΤΕΡΟΣ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ - ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΙΣ

ΣΟΦΙΑΣ ΠΕΤΙΜΕΖΑΚΗ

Παιδιάτρου, 'Επιμελητριάς
Νοσοκομείου Παίδων «'Αγ. Σοφία»
Παιδιατρικής Κλινικής Δοξιάδη

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ίκτερος, δηλαδή ή κίτρινη χροιά του δέρματος και των επιπεφυκώτων, είναι ή κλινική έκδήλωσις τής έμποτίσεως των διαφόρων ιστών υπό χολερυθρίνης. Τοῦτο είναι αποτέλεσμα τής ύψηλης συγκεντρώσεως τής χολερυθρίνης εις τὸ πλάσμα, έκ τοῦ ότι ή παραγομένη χολερυθρίνη υπερτερεῖ ποσοτικῶς εκείνης τήν ὁποίαν δύναται νά ἀπομακρύνη τὸ ἥπαρ. Φυσιολογικῶς ή χολερυθρίνη εις τὰ νεογνά είναι ὑψηλότερα ἀπὸ τοῦ ἐνηλίκου. Εἰς τὸ αἷμα τοῦ ὀμφαλίου λώρου κυμαίνεται ἀπὸ 1,2 - 3,0 MG/100ML. Τὰς δὲ 2-4 πρώτας ἡμέρας μπορεῖ νά ἀυξηθῆ περισσότερο καὶ ἀπὸ τὸ πενταπλάσιον. Τόσον ὑψηλές τιμές χολερυθρίνης χωρίς σαφή παθολογικά αἷτια καὶ χωρίς, συνήθως, ἄλλα συνοδὰ κλινικά εὐρήματα ἐκτὸς ἴσως ἀπὸ ἐλαφρὰ νωθρότητα, ἀνευρίσκονται μόνον εις τήν νεογνικήν ἡλικίαν. Ἐνεκα τούτου ή μορφή αὐτῆ τοῦ ἱκτέρου ὀνομάσθη «φυσιολογικός νεογνικός ἱκτερος».

Περίπου 50% τῶν ὀρίμων τελειομένων νεογνῶν καὶ 80% τῶν προῶρων ἐμφανίζουν φυσιολογικὸν ἱκτερον. Συνήθως, ὁ ἱκτερος αὐτὸς ἀρχίζει ἀπὸ τὸ 2ον-3ον 24ωρον καὶ δὲν διαρκεῖ πέραν τής 14ης ἡμέρας ζωῆς. Δὲν ὑπάρχει ἀπολύτως

σταθερὰ πυκνότης χολερυθρίνης πέραν τής ὁποίας γίνεται κλινικῶς ἐμφανῆς ὁ ἱκτερος, οὔτε καὶ ὑπάρχει πάντοτε ἀπόλυτη συσχέτισις μεταξύ ὀπτικῆς ἐκτιμήσεως τοῦ ἱκτέρου καὶ πυκνότητος τής χολερυθρίνης τοῦ ὄρου. Ὅπως ἀναφέρεται, ὅμως, ἀπὸ τοὺς ἐρευνητάς, περίπου 52% τῶν νεογνῶν θὰ ἐμφανίσουν ἱκτερον ὅταν ή χολερυθρίνη ὄρου εἶναι πάνω ἀπὸ 4-5MG/100ML. Λόγω ὅμως τής ἰδιοτυπίας τοῦ χρώματος, τοῦ δέρματος καὶ τής τριχοειδικῆς κυκλοφορίας τοῦ νεογνοῦ εἶναι δυνατὸν καὶ μὲ ὑψηλὴν χολερυθρίνην νά μὴ γίνῃ ἐμφανῆς ὁ ἱκτερος.

Πρὸς κατανόησιν τοῦ διατὶ ἐμφανίζεται τόσον συχνὰ ἱκτερος εις τὰ νεογνά ἀναφέρομεν ὀλίγα τινὰ ἐκ τοῦ μεταβολισμοῦ τής χολερυθρίνης.

Τὰ στάδια τοῦ μεταβολισμοῦ τής χολερυθρίνης εἶναι:

1. Π α ρ α γ ω γ ῆ τής χολερυθρίνης εις τὸ ἥπαρ ἢ εις τὸ ΔΕΣ ἀπὸ τήν αἷμην τής αἰσφαιρίνης τῶν ἐρυθροκυττάρων (75%) ἢ καὶ ἄλλων πηγῶν π.χ. πορφυρίνης, μυοσφαιρίνης (25%) (Ἡ μορφή αὐτῆ τής χολερυθρίνης λέγεται ἔμμεσος χολερυθρίνη).

2. Μ ε τ α φ ο ρ ᾶ τής χολερυθρίνης ἀπὸ τὸ πλάσμα εις τὰ ἥπατικά κύτταρα,

έκλεκτική πρόσληψις τῆς χολερυθρίνης ἀπὸ τὰς ἐντὸς τῶν ἥπατικῶν κυττάρων ὑπαρχούσας εἰδικὰς πρωτεΐνας Y καὶ Z.

3. Σχηματισμὸς δι—καί μονο—γλυκουρονιδίων τῆ δράσει τῆς γλυκουρονικῆς μεταφοράσης. (Νεώτεροι ἀντιλήψεις θεωροῦν ὅτι ὑπάρχει καὶ ἄλλο ἐνζυμο τὸ ὁποῖον μετατρέπει ἐκ νέου τὰ διγλυκουρονίδια εἰς μονογλυκουρίδια). Ἡ μορφή αὐτῆ τῆς χολερυθρίνης λέγεται ἄμεσος χολερυθρίνη.

4. Ἀπέκκρισις τῆς χολερυθρίνης διὰ τῶν χοληφόρων εἰς τὴν χολὴν καὶ δι' αὐτῆς εἰς τὸ ἔντερον.

5. Ἐπαναρρόφισις τῆς χολερυθρίνης διὰ τοῦ ἐντερικοῦ θλενογόνου πρὸς τὴν κυκλοφορίαν κατόπιν μετατροπῆς καὶ πάλιν τῆς ἀμέσου εἰς ἔμμεσον χολερυθρίνην μέ τὴν δράσιν τοῦ ἐνζύμου B—GLUCURONIDASE.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ

Βάσει τῶν ὄσων ἐλέχθησαν περὶ τοῦ μεταβολισμοῦ τῆς χολερυθρίνης ὁ ἵκτερος δυνατόν νὰ εἶναι ἀποτέλεσμα:

1) Ὑπερπαραγωγῆς χολερυθρίνης.

2) Διατεταραγμένης μεταφορᾶς τῆς χολερυθρίνης ἀπὸ τὸ πλάσμα εἰς τὸ ἥπατικόν κύτταρον.

3) Διαταραχῆς τοῦ σχηματισμοῦ γλυκουρονιδίων.

4) Ἡύξημένης ἐπαναρροφήσεως ἐμμέσου χολερυθρίνης διὰ τοῦ ἐντερικοῦ θλενογόνου.

Εἰς τὸ νεογνόν: 1) Ὑπερπαραγάγεται χολερυθρίνη ἀφ' ἑνὸς διότι ἔχει ὑψηλὸν ποσὸν ἐρυθρῶν αἰμοσφαιρίων καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι ὁ χρόνος ζωῆς τῶν ἐρυθρῶν αἰμοσφαιρίων εἶναι βραχύτερος ἀπὸ ὅτι εἰς τὸν ἐνήλικα. 2) Δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ ἀνεπάρκεια ὡς πρὸς τοὺς εἰδικούς παράγοντας Y καὶ Z. 3) Ὁ σχηματισμὸς τῶν γλυκουρονιδίων δυνατόν νὰ διαταραχθῇ, εἴτε διότι ἀνεπαρκοῦν οἱ δότες τοῦ γλυ-

κουρονικοῦ ὀξέως εἴτε διότι ἀναστέλλεται ὁ σχηματισμὸς γλυκουρονιδίων ἀπὸ τὴν παρουσίαν ὠρισμένων ἀνασταλτικῶν παραγόντων οἱ ὁποῖοι ὑπάρχουν εἰς τὸ μητρικόν γάλα. 4) Ἡ διὰ τοῦ ἐντέρου ἐπαναρρόφισις δυνατόν νὰ εἶναι ἠύξημένη λόγω ἠύξημένης ὑδρολύσεως τῆς ἀμέσου χολερυθρίνης τῆ δράσει τοῦ ἐνζύμου B—GLUCURONIDASE, ἡ ὁποία εἶναι πολὺ ἠύξημένη εἰς τὰ νεογνά.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καθίσταται ἀντιληπτὸν ὅτι ἡ αἰτιολογία τοῦ νεογνικοῦ ἵκτερου εἶναι πολὺπλευρος καὶ δέν ἔχει πλήρως διευκρινισθῇ.

Ἀπὸ τὰς μέχρι σήμερον μελέτας πιστεύεται ὅτι τὸ νεογνὸν χαρακτηρίζεται ἀπὸ παροδικὴν ἀνεπαρκῆ ἰκανότητα ἀπομακρύνσεως τῆς χολερυθρίνης τοῦ ἥπατος καὶ ὅτι αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν θάσιν διὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ λεγομένου «φυσιολογικοῦ ἵκτερου».

Εἰς τὴν ἐμφάνισιν, ὁμως, τῆς ὑπερχολερυθριναιμίας συμβάλουν καὶ ἡ ἠύξημένη παραγωγή, ἡ ὁποία εἶναι ἀποτέλεσμα ἠύξημένης αἰμολύσεως. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, αἴτιον τῆς ἠύξημένης αἰμολύσεως εἶναι ἡ ἰσο-εὐαισθητοποίησις ὡς πρὸς τοὺς παράγοντας RHESUS καὶ ABO (ἀσυμβατότης RHESUS ἢ ABO) ἢ μεταβολικαὶ ἢ ἐνζυμικαὶ ἀνωμαλῖαι τῶν ἐρυθρῶν αἰμοσφαιρίων, π.χ. ἔλλειψις τοῦ ἐνζύμου G6PD (ἀφυδρογονάση τῆς 6 φωσφορικῆς γλυκόζης).

Ἡ χολερυθρίνη ἡ ὁποία ἀνιχνεύεται εἰς τὸν νεογνικόν ἵκτερον εἶναι σχεδόν ἐξ ὀλοκλήρου ἔμμεσος κατὰ VANDEN BERGH. Τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς χολερυθρίνης, ὅπως ἔχει ἀποδειχθῇ μεθόδους, ἔχει τὴν ἰκανότητα νὰ διαλύεται εἰς λιποεἶδη διαλύματα καὶ νὰ διηθῇ τὸν νευρικὸν ἵστόν. Δι' αὐτὸ καὶ ἡ ἔμμεσος χολερυθρίνη εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν πρόκλησιν τῆς ἐγκεφαλοπαθείας ἐκ χολερυθρίνης ἢ τοῦ πυρηνικοῦ ἵκτερου, ἡ ὁποία, ἀναλόγως τῆς βαρύτητος, δυνατόν ἢ νὰ προκαλέσῃ τὸν θάνατον ἢ

νά αφήση ως υπόλειμμα νευρολογικὴν συνδρομὴν μὲ κινητικὰς διαταραχὰς (σπαστικότητα, ἀθέτως) ἢ διαταραχὰς τῆς ἀκοῆς ἢ σπανιότερον διαταραχὰς ὀδοντοφυΐας ἢ καὶ πνευματικὴν καθυστέρησιν.

Ποῖον ἀκριβῶς εἶναι τὸ ἀσφαλὲς ἐπίπεδον χολερυθρίνης διὰ τὴν ἀποφυγὴν προκλήσεως πυρηνικοῦ ἰκτέρου δὲν ἔχει ἀπολύτως καθορισθῆ. Ὅλαί ὁμως αἱ μελέται συμφωνοῦν ὅτι μὲ πυκνότητα χολερυθρίνης κάτω τῶν 20MG διὰ τὰ τελειόμηνια τὸ ποσοστὸν τοῦ πυρηνικοῦ ἰκτέρου μειοῦται εἰς τὸ ἐλάχιστον. Σήμερον πλέον εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ ὀλικὴ χολερυθρίνη ἔπαυσε πλέον νὰ εἶναι ὁ ἀσφαλέστερος δείκτης κινδύνου προκλήσεως ἢ μὴ πυρηνικοῦ ἰκτέρου καὶ ὅτι σημασίαν ἔχει ἀφ' ἑνὸς τὸ ποσὸν τῆς χολερυθρίνης τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι συνδεδεμένον μὲ λευκωματίνην καὶ ἀφ' ἑτέρου ἢ ἰσχύς τοῦ δεσμοῦ τῆς χολερυθρίνης μὲ τὴν λευκωματίνην. Εἶναι ἐπίσης γνωστὸν ὅτι ὠρισμένοι παράγοντες καθιστοῦν τὸ νεογνὸν πλέον ἐπιρρεπὲς εἰς τὸν πυρηνικὸν ἰκτερον ἀσχέτως ἐπιπέδου χολερυθρίνης.

Οἱ παράγοντες αὐτοὶ εἶναι:

Πρωρότης, Αἰμόλυσις, Ἀσφυξία, Ὑπολευκωματιναίμια, Λοίμωξις, Ἄρρεν φύλλον, Ὁξέωσις, Ὑποθερμία, Ὑποσιτισμός, Ὑπογλυκαιμία, Φάρμακα.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΙΣ

Ἐκ τῶν θεραπευτικῶν μέσων ὀπωσδήποτε ἢ ἀφαιμαξομετάγγισις (ΑΦΜ) παραμένει τὸ καταφύγιον σωτηρίας εἰς περιπτώσεις ἐντόνου ἰκτέρου. Εὐεργετικὰ ὁμως ἀποτελέσματα ἔδωσαν καὶ ἄλλαι νεώτεροι μέθοδοι, ὡς ἡ χορήγησις φαινοβαρβιτάλης (PB) καὶ ἡ φωτοθεραπεία.

ΦΑΙΝΟΒΑΡΒΙΤΑΛΗ

Ὅλαί αἱ συγκριτικαὶ μελέται συμφωνοῦν διὰ τὴν εὐνοϊκὴν δράσιν τῆς (PB).

Διαφοραὶ ὑπάρχουν ὡς πρὸς τὸν ἀποτελεσματικότερον τρόπον χορηγήσεως καὶ τὴν δόσιν. Φαίνεται ὅτι τὰ καλλίτερα ἀποτελέσματα ἔχομεν ἢ μὲ τὴν χορήγησιν τῆς PB εἰς τὰς μητέρας πρὸ τοῦ τοκετοῦ, τουλάχιστον διὰ τὰς 10 τελευταίας ἡμέρας εἰς δόσιν 100MG τὸ θράδου, ἢ τὴν ἐνωρίς ἔναρξιν εἰς τὰ νεογνά ἀμέσως μετὰ τὴν γέννησιν εἰς δόσιν 5-6MG) GK 24ωρον ἐπὶ 2-3 ἡμέρας κατὰ προτίμησιν ἐνδομυϊκῶς ἢ καὶ ἀπὸ τοῦ στόματος. Ἡ εὐεργετικὴ δράσις τῆς (PB) ἀρχίζει 48 ὥρες μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς Ἡ (PB) ἔχει καλλίτερα ἀποτελέσματα εἰς τὰ τελειόμηνια παρὰ εἰς τὰ χαμηλοῦ θάρους γεννήσεως νεογνά. Ἡ (PB) δρᾷ:

1) Δι' αὐξήσεως τῶν γλυκουρονικῶν ἐνζύμων τοῦ ἥπατος. 2) Δι' αὐξήσεως τῆς προσλήψεως χολερυθρίνης ὑπο τοῦ ἥπατικοῦ κυττάρου δι' αὐξήσεως τῶν ἐιδικῶν ὑποδοχέων Y καὶ Z καὶ 3) Δι' αὐξήσεως τῆς ροῆς τῆς χολῆς.

Ὡς ἄμεσοι παρενέργειαι τῆς (PB) ἀναφέρονται ἡ ἐλάττωσις τῶν παραγόντων πῆξεως ἢ ὁποῖα, ὁμως, ἀντιμετωπίζεται ἐπιτυχῶς μετὰ χορήγησιν VIT.K. Ἐπίσης ἡ ἐπίδρασις ἐπὶ τοῦ μεταβολισμοῦ ἄλλων φαρμάκων καὶ ἐλάττωσις τῆς δράσεως αὐτῶν, ἡ ὑπνωτικὴ δράσις μὲ ἐπίδρασιν ἐνίοτε ἐπὶ τῆς σιτίσεως, παροδικὰ ἐξανθήματα καὶ οἱ ἄπνοιες ἐπὶ χορηγήσεως μεγάλης δόσεως.

Αἱ ἀναφερόμεναι ἄλλαι παρενέργειαι ὡς ἡ ὀστεοπόρωσις, ἡ αὐξησις τῶν συγγενῶν ἀνωμαλιῶν, ἀφοροῦν εἰς μακροχρόνιον χρῆσιν θαρβιτουρικῶν. Εἰς τὰς εὐεργετικὰς δράσεις τῆς PB, ἐκτὸς τῆς μειώσεως τῆς ὑπερχολερυθριναιμίας δύνανται νὰ ἀναφερθοῦν ἡ αὐξησις τῆς ἀντοχῆς τοῦ ΚΝΣ εἰς τὴν ὑποταξίαν (τοῦτο ἔχει μεγάλην σημασίαν διὰ τὰ πρόωρα) καὶ ἡ αὐξησις τοῦ ἐπιπέδου τοῦ σακχάρου αἵματος.

ΦΩΤΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Ἀπεδείχθη ὡς πολὺ ἀποτελεσματικόν

μέσον αντιμετώπισεως της υπερχολερυθριναιμίας. Καλλίτερα αποτελέσματα έδωσε εις τόν ίκτερον εκ πρωρότητος. Άλλά και εις περιπτώσεις ίκτέρου έξ συμβατότητος ως προς παράγοντα RHESUS ή τό σύστημα ABO ή χρήσις της φωτοθεραπείας έμείωσε τόν αριθμόν τών ΑΦΜ. Άπό τούς διφόρους φωτισμούς κατά σειράν αποτελεσματικότητος είναι: Τό ειδικόν μπλέ φώς, τό άσπρο και τό φώς της ήμέρας. Ό τρόπος δράσεώς του δέν είναι διευκρινισμένος. Φαίνεται ότι τό φώς δρᾶ διαφορετικῶς IN VITRO και IN VIVO.

Φαίνεται ότι έντος του οργανισμού λαμβάνει χώραν αύτοενεργοποιημένη αντίδρασις με παραγωγήν ένδς μορίου με άπότοκον τήν παραγωγήν ύδροδιαλυτῶν προϊόντων που άποβάλλονται διά της χολής. Δύναται μωσ και νά αύξάνεται ή διαπερατότης της ήπατικής μεθράνης ώστε νά περνᾶ ή έμμεσος χολήνη εις τήν χολήν.

Ώς παρενέργεια της φωτοθεραπείας άναφέρονται:

- 1) Ύδαρη κόπρανα — άπώλεια ύγρῶν.
- 2) Έξανθήματα.
- 3) Δύσκολος διάγνωσις τυχόν κυανώσεως λόγω του χρησιμοποιουμένου μπλέ φωτός.
- 4) Δύσκολος ή έν συνεχεία κλινική αξιολόγησις του ίκτέρου όπτικῶς, δι' αυτό και είναι άπαραίτητος ό τακτικός προσδιορισμός χολερυθρίνης.
- 5) Έμφάνισις πιθανής άναιμίας.
- 6) Υπερθέμανσις.
- 7) Άπότοκα ήλεκτρικής θλάθης.

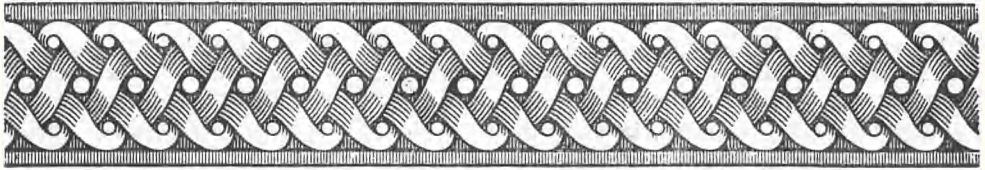
Η άναφερθεΐσα δυσμενής επίδρασις της φωτοθεραπείας επί της άναπτύξεως σώματος και περιμέτρου κεφαλής δέν είναι πιστευτή πλέον. Ώς προς τήν επί-

δρασιν του φωτός επί της δράσεως, αΐ άναφερθεΐσαι έργασίαι παρακολουθήσεως παιδιῶν είναι εϋνοϊκά και δέν άναφέρουν θλαπτικήν επίδρασιν. Άπαραίτητος όμως είναι ή κάλυψις τών οφθαλμών, προληπτικῶς. Επίσης άπαραίτητος είναι ή συχνή άλλαγή λαμπτήρων διά τήν αποτελεσματικώτεραν άπόδοσιν αύτῶν.

Έχουν άναφερθῆ και άλλα μέσα αντιμετώπισεως του ίκτέρου, ως ή ETHANOL ή NIKETAMIDE αλλά ούτε πολυ άποτελεσματικά άπεδείχθησαν ούτε και μεγάλη έμπειρία ύπάρχει διά τουτο. Και δέν συνιστῶνται επί του παρόντος.

Η ύψηλή συχνότης του νεογνικου ίκτέρου (ή όποία σημειωτέον είναι ιδιαιτέρως ύψηλή εις τόν τόπον μας), εις μίαν περίοδον τόσοσ κρίσιμον διά τήν ανάπτυξιν του έγκεφάλου, τό άνασφαλές του προσδιορισμού της όλικης χολερυθρίνης ως μόνου δείκτου έπικειμένου ή μη πυρηνικου ίκτέρου, οι κίνδυνοι εκ της ΑΦΜ, με τό έστω και χαμηλόν ποσοστόν θνησιμότητος 1—2% εις τά έμπειρα χέρια αλλά και αΐ ένίοτε αντιμετωπιζόμεναι τεχνικαΐ δυσχέρειαΐ διά τήν πραγματοποίησίν της, με τας σημερινάς συνθήκας ύγεινομικης οργανώσεως, καθιστοϋν έπιβεβλημένην όχι μόνον τήν στενήν επαγρύπνησιν όλων μας, διά τήν όσον τό δυνατόν ένωρίς διαπίστωσιν του ίκτέρου αλλά και τήν πιστήν και όρθήν έφαρμογήν τών ύπαρχόντων προφυλακτικῶν μέσων διά τήν αντιμετώπισιν του ίκτέρου, διά τήν άποφυγήν τών τόσο δυσαρέστων έπακολούθων εκ της τοξικης δράσεως της ύψηλης χολερυθρίνης επί του έγκεφάλου.

Μέλημα όσων έργάζονται διά τό παιδι θά πρέπει νά είναι, όχι μόνον ή διάσωσις της ζωής ένδς παιδιου αλλά και ή ποιότης της μελλοντικής του ζωής.

ΣΠΑΝΙΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΣ ΕΝΔΟΜΗΤΡΙΟΥ ΜΗΝΙΓΓΙΤΙΔΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΕΛΑΡΗ
Μαιευτήρος - Γυναικολόγου

Ὁ Crosby καὶ οἱ συνεργάται του, τὸ 1951, ἀνεκοίνωσαν μίαν περίπτωσιν ὑδροκεφάλου προσβληθέντος ἐξ ἐνδομητρίου μηνιγγίτιδος.

Ἡ ἀσθενής των κατὰ τὸν τρίτον μῆνα τῆς κήσεως ἐνοσηλεύθη δι' ἀπόστημα ἐνὸς τῶν γομφίων ὀδόντων, ἐνσφηνωμένον, ὅστις τελικὰ ἀφηρέθη. Ἐκ τοῦ ἀποστήματος ἐκαλλιεργήθη σταφυλόκοκκος ὁ χρυσίζων.

Κατὰ τὸν 7ον μῆνα τῆς κήσεως διεγνώσθη ὑδροκέφαλος, ὅστις τελικὰ ἐγενήθη διὰ Καισαρικής τομῆς.

Κατὰ τὴν νεκροτομὴν τοῦ ἐμβρίου εὑρέθησαν φλεγμαίνουσαι μῆνιγγες μὲ καλλιεργηθέντα σταφυλόκοκκον χρυσίζοντα.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω, καθίσταται σαφές ὅτι μία σηπτική ἐστία εἰς τὴν ἔγκυον δυνατὸν αἱματογενῶς νὰ προσβάλλῃ τὸ ἔμβρυον καὶ νὰ προκαλέσῃ ἐνδομητρίως μηνιγγίτιδα, περιτονίτιδα, πνευμονίαν κλπ.

Ἡ μετέρα περίπτωση

Ἀσθενής 25 ἐτῶν, Ἀμερικανὴς πρωτότοκος μὲ ΠΗΤ τὴν 24ην Ὀκτωβρίου 1970, εἰσῆχθη τὴν 8ην πρωϊνὴν ὥραν τῆς 25ης Ὀκτωβρίου 1970 εἰς τὸ Μαιευτήριον ΜΗΤΕΡΑ μὲ φαινόμενα ἀρχομένου τοκετοῦ.

Τὸ οἰκογενειακὸν καὶ ἀτομικὸν ἱστορικὸν εἶναι ἐλεύθερα.

Κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἀσθενοῦς τὰ εὐρήματα περιορίζονται εἰς τὴν ἔγκυμοσύνην δηλ. βάρος 166 LBS ἀπὸ 135 LBS,

ΑΠ = 120)80 καὶ Θ° φυσιολογική.

Τὸ μέγεθος τῆς μήτρας 37 ἐκ.

Παλμοὶ ἐμβρίου 148/1', Προβολὴ κεφαλικὴ καὶ ἐμπέδωσιν καὶ τράχηλος ὄριμος μὲ ἄρρηκτον θυλάκιον. Ὠδίνες ἀραιοὶ καὶ ἥπια.

Ἐργαστηριακὰ δεδομένα

Ὁμάς αἵματος 0, Παράγων Rhesus ἀρνητικός.

Ἀκτινογραφία θώρακος ἀρνητικὴ. Wasserman-Kahn ἀρνητικά.

Ἐπιχρίσματα τραχήλου κλάσεως II κατὰ Παπανικολάου.

Γενικὴ αἵματος καὶ γενικὴ οὕρων ἐντὸς φυσιολογικῶν ὁρίων.

Ὁμάς αἵματος συζύγου: A.

Παράγων Rhesus συζύγου: θετικός.

Ἐμμεσος Coombs Ἀρνητικὴ.

Πορεία Ἐγκυμοσύνης

Ἐπερβολικὴ αὐξησις βάρους δηλ. 31 LBS παρὰ τὴν χορήγησιν διουρητικῶν. Ἡ ἀσθενὴς προσήλθεν εἰς τὰ ἐξωτερικὰ Ἱατρεῖα τοῦ Ἀμερικανικοῦ Νοσοκομείου μὲ συμπτώματα μολύνσεως τοῦ ἀνωτέρου ἀναπνευστικοῦ συστήματος τὴν 20ην Ὀκτωβρίου 1970, ἐγένετο καλλιέργεια τοῦ φάρυγγος καὶ τῆς συνεστήθη συμπτωματικὴ ἀγωγή. Εἰς τὴν καλλιέργειαν ἀνεπτύχθη πνευμονιόκοκκος.

Τ ρ κ ε τ ό ς

Έναρξις, τήν 5ην πρωϊνήν τῆς 25ης Ὀκτωβρίου, 1970 καὶ εἰσαγωγή τὴν 8ην πρωϊνήν εἰς Μαιευτήριον ΜΗΤΕΡΑ.

Τεχνητὴ ρῆξις θηλακίου τὴν 10.15' π.μ.

Ἀ ν α λ γ η σ ι α

NEMBUTAL 200 mg τὴν 10.25 π.μ. Per-os.

Demerol 50 mg Sparine IM τὴν 12ην μεσημβρινήν.

Demerol 50 mg τὴν 3.30 μ.μ.

Τελεία διαστολὴ τὴν 4ην μ.μ.

Τοκετὸς μετ' ἐμβρουλικίαν, ἐκλεκτικὴν τὴν 5.30 μ.μ. μετ' γενικὴν νάρκωσιν καὶ δεξιὸν πλαγίαν περινεοτομίαν.

Ύστεροτοκία αὐτόματος τὴν 5.30 ΑΠ μετὰ τοκετὸν 100/80.

Ἄρρεν 3800 GM μετ' arpar 8, φαινομενικῶς ὑγιής.

Ἐ ξ έ λ ι ξ ι ς ν ε ο γ ν ο ὗ

Μετὰ τινὰς ὥρας ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ ἡ ὑπεύθυνος μαῖα παρετήρησεν ἕνα ἑλαφρὸν γογγυσμὸν, περιστοματικὴν κυάνωσιν καὶ κυάνωσιν ἄκρων χειρῶν καὶ ποδῶν.

Κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ παιδίατροῦ ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω οὐδὲν τὸ παθολογικόν, συνέστησεν ὅμως νὰ μεταφερθῆ εἰς τὸ τμήμα προώρων πρὸς παρακολούθησιν.

Τὴν πρωΐαν τῆς 26ης Ὀκτωβρίου ἡ κατάστασις τοῦ νεογνοῦ ἦτο καλὴ καὶ μετεφέρθη εἰς τὸ τμήμα ὅπου τὴν 10ην π.μ. ἐνεφάνισε ταχύπνοιαν, ταχυκαρδίαν, ἔντονον μετεωρισμὸν καὶ ἀλλεπάλληλα ἐπεισόδια σπασμῶν.

Σάκχαρον καὶ ἀσθέςτιον αἵματος ἦσαν φυσιολογικά, ἡ θεραπεία ἦτο συμπτωματικὴ καὶ ἡ πιθανὴ διάγνωσις ἦταν ἐγκεφαλικὴ κάκωσις ἐκ τοῦ τοκετοῦ.

Τὴν 1ην μ.μ. ἐγένετο ὄσφυονωτιαία παρακέντησις καὶ πυῶδες ἐγκεφαλονωτιαῖον ὑγρὸν ἐλήφθη.

Τόσον εἰς τὰ ἐπιχρίσματα ὅσον καὶ εἰς τὴν καλλιέργειαν διεπιστώθη πνευμονιόκοκκος.

Μία ἔντονος θεραπεία ἄρχισεν μετ' Am-bicilin Kantrex καὶ πενικιλίνην, ἀλλὰ ἡ κατάστασις τοῦ νεογνοῦ ἐπεδεινώθη καὶ κατέληξεν εἰς τὰς 22.45' ὥραν τῆς 26ης Ὀκτωβρίου 1970.

Ε ὕ ρ ῆ μ α τ α ν ε κ ρ ο τ ο μ ῆ ς

Πυώδης μηνιγγίτις μετ' καλλιεργηθέντα πνευμονιόκοκκον.

Πορεία Μητρός: Ἄνευ ἐπιπλοκῶν.

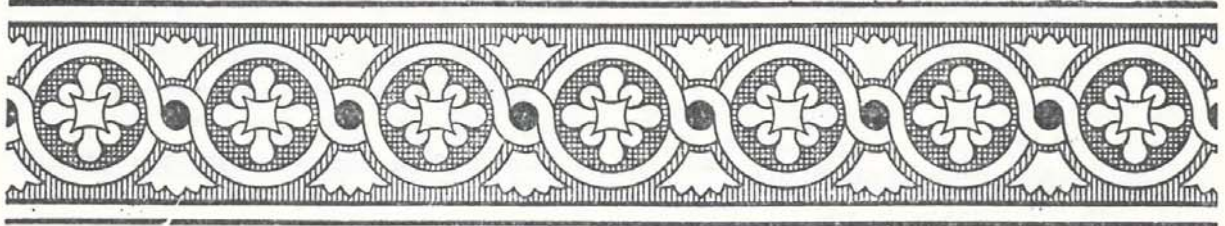
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

- Ἐπιδεικνύομεν περίπτωσιν ἔνδομητρίου πνευμονιοκοκκικῆς μηνιγγίτιδος.
- Ὑποστηρίζομεν τὴν ἔνδομήτριον μόλυνσιν διότι:
  - Ἡ νόσος ἐξεδηλώθη ἀμέσως μετὰ τὸν τοκετόν.
  - Ὑπάρχει σηπτικὴ ἔστια εἰς τὴν ἔγκυον μετ' ἴδιον μικροοργανισμόν.
- Ἐγκαίριος διάγνωσις εἶναι λίαν δύσκολος λόγῳ ἀτύπου συμπτωματολογίας καὶ γίνεται εἴτε μετ' ὄσφυονωτιαίαν παρακέντησιν εἴτε μετ' τὴν νεκροτομήν.
- Καθίσταται ἐμφανὴς ἡ σημασία καὶ ἡ σχέσις τοπικῆς ἢ γενικῆς μόλυνσεως τῆς ἔγκυου καὶ τοῦ ἐμβρύου.
- Ὅποιαδήποτε μόλυνσις τῆς ἔγκυου ἀπαιτεῖ σχολαστικὴν μελέτην, καὶ αἰτιολογικὴν θεραπείαν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Diseases of the Newborn by Alex Schaffer, W.B. Saunders Co.
- Crosby et al, J. Pediatrics 39: 94101, 1951.
- H.G. Keitel et al, J. Pediatrics vol. 61 page 39, 1962.

ΕΝΑ ΜΕΓΑΛΟΠΝΟΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΘΝΗΣΙΜΟΤΗΤΟΣ

ΑΠΟ ΤΟ «ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ»

Τò «Ίνστιτούτο Ύγείας του Παιδιού», πού μᾶς ἔχει πάντα συνηθίσει στίς σωστές ἔρευνες καὶ ἀποτελεσματικές μελέτες, δείχνει τώρα ἐνδιαφέρον καὶ γιὰ τὴν ἐνδομήτρια ζωὴ τοῦ παιδιοῦ.

Καὶ τὸ ἐνδιαφέρον του αὐτὸ τὸ ἐκφράζει μ' ἓνα πρωτότυπο πρόγραμμα, πού ἄρχισε νὰ ἐφαρμόζη στὴ Φλώρινα.

Πρόκειται γιὰ ἓνα εἶδος μορφωτικῆς παρεμβάσεως στὴ διάρκεια τῆς κηῆσεως, γιὰ μιὰ μελέτη, πού γιὰ πρώτη φορὰ ἐφαρμόζεται ὄχι μόνο στὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ στὸν κόσμον ὁλόκληρο.

Ὅπως ἐξήγησε ὁ πρόεδρος τοῦ Ίνστιτούτου, καθηγητῆς κ. Σπ. Δοξιάδης, τὸ κοινωνικὸ καὶ πολιτιστικὸ περιβάλλον τῆς μητέρας θεωρεῖται σὰν βασικὸ μέρος τοῦ περιβάλλοντος τοῦ ἐμβρύου, ἴσως δὲ καὶ τὸ σπουδαιότερο γιὰ τὴν ἀνάπτυξί του.

Ἡ Παγκόσμιος Ὁργάνωσις Ὑγείας, μάλιστα, τονίζει ὅτι τὸ θάρος τοῦ νεογέννητου διαφέρει ἀνάλογα μὲ τὴν κοινωνικοοικονομικὴ κατάστασι τῆς μητέρας.

Ἐνας, ἐξ ἄλλου, ἀπὸ τοὺς κύριους παράγοντες στὴν ἀνάπτυξη τοῦ παιδιοῦ εἶναι ἡ διατροφή τῆς μητέρας. Σὲ μητέρες χαμηλοῦ ἀναστήματος — πράγμα πού μπορεῖ νὰ σημαίνει ὑποσιτισμὸ κατὰ

τὴν παιδικὴ ἡλικία — καὶ χαμηλῆς κοινωνικοοικονομικῆς τάξεως, ἡ χοήγησις τροφίμων στὴ διάρκεια τῆς κηῆσεως εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τὴ σημαντικὴ μείωση τοῦ ποσοστοῦ νεογνῶν μὲ χαμηλὸ θάρος.

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει του τὰ διεθνή αὐτὰ δεδομένα, τὸ Ίνστιτούτο Ὑγείας τοῦ Παιδιοῦ ξεκίνησε τὸ πρόγραμμά του γιὰ νὰ βελτιώσῃ τὸ μορφωτικὸ καὶ διαιτητικὸ ἐπίπεδο τῶν γυναικῶν, πού θὰ γίνουν μητέρες.

Ἄς δοῦμε, ὅμως, πῶς ἔχει ὅλο τὸ θέμα. Μιλᾶ γι' αὐτὸ ὁ ἴδιος ὁ καθηγητῆς κ. Σπ. Δοξιάδης.

ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ

— «Ἀπὸ πρόσφατη μελέτη μας στὴ Θράκη διαπιστώσαμε ὅτι τὸ κυριώτερο αἷτιο τῆς ὑψηλῆς βρεφικῆς θνησιμότητος καὶ νοσηρότητος στὴν περιοχὴ αὐτὴ ἦταν ἡ ἀγνοία τῆς μητέρας καὶ ἡ ἔλλειψη ἐνδιαφέροντος γιὰ τακτικὴ παρακολούθησι τῆς κηῆσεως καὶ, μετὰ, τοῦ βρέφους. Συνέπεια τῆς ἀγνοίας, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴ φτώχεια, εἶναι ὁ σοβαρὸς ὑποσιτισμὸς τῆς οἰκογένειας καὶ τοῦ βρέφους, πού μαζί μὲ τίς διάφορες λοιμῶξεις ὁδηγεῖ στὸ θάνατο πολλὰ βρέφη. Μὲ βάση τὴν ὑπόθεσι ὅτι ἐντατικὴ ἐκ-

παίδευση τῆς μητέρας, νωρίς, κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς κηΐσεως καὶ στὸν πρῶτο χρόνο τῆς ζωῆς τοῦ βρέφους, θὰ ἔχῃ σὰν ἀποτέλεσμα τὴν ἐλάττωσιν τῶν ἐπιπλοκῶν τῆς κηΐσεως, τὴ φυσιολογικὴ ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμβρύου καὶ τὴν ἐλάττωσιν τῆς βρεφικῆς νοσηρότητος καὶ θνησιμότητος.

Ἐεκινήσαμε τὸ πρόγραμμά μας ἀπὸ τὴν Φλώρινα πρῶτα, γιατί εἶναι ἀκριτικὴ περιοχὴ, μὲ τὴν ὑψηλότερη βρεφικὴ θνησιμότητα στὴ χώρα, μετὰ τὴ Θράκη. Ἔπειτα, γιατί ὁ νομὸς Φλωρίνης ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ ὁμοιογενῆ ἑλληνικὸ πληθυσμὸν, χωρὶς ξένες ἐθνικότητες.

Ὁ νομὸς, ποῦ σύμφωνα μὲ τὴν τελευταία ἀπογραφή ἔχει 52.264 κατοίκους, καλύπτεται ὑγειονομικὰ ἀπὸ 22 ἀγροτικὰ ἰατρεία καὶ ἓνα νοσοκομεῖο στὴν πόλιν τῆς Φλωρίνης. Διαθέτει 3 παιδιάρχους, 2 μαιευτῆρες καὶ 32 γιατροὺς ἄλλων εἰδικότητων.

Ἡ μελέτη θὰ περιλάβῃ ὅλες τὶς μητέρες τοῦ νομοῦ κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνην καὶ τὸν πρῶτο χρόνο τῆς ζωῆς τοῦ βρέφους. Εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι οἱ τοπικὲς ὑγειονομικὲς ὑπηρεσίαι θὰ συνεργασθοῦν μαζί μας στενά.

Ἡδὴ τὸ ὑπουργεῖο Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν ἔδωκε τὴν ἀδείαν γιὰ τὴ χρησιμοποίησιν τῶν μαιῶν, ποῦ θρῖσκονται στὰ ἀγροτικὰ ἰατρεία καὶ ὁ Νομιάτρος κ. Γ. Πύρζης μᾶς προσφέρει μεγάλη βοήθεια. Ἐχομε ἐπίσης τὴ θερμὴ συμπαράστασιν τοῦ Νομάρχου κ. Ἀσπασίδου, ποῦ μοῦ ὑποσχέθηκε ὕλικὴ καὶ ἠθικὴ βοήθεια.

Ἡ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Τὸ πρόγραμμά μας αὐτὸ χρηματοδοτεῖ τὸ ὑπουργεῖο Προεδρίας Κυβερνήσεως. Ὁ ὑπουργὸς κ. Ράλλης, στὸ σύνολο τοῦ ἐνδιαφέροντός του, γιὰ τὶς ἀγροτικὲς περιοχάς, ποῦ τὸ ἐκφράζει σὰν Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀγροτικῶν Πε-

ριοχῶν, ἐνίσχυσε καὶ τὸ Ἰνστιτοῦτο γιὰ τὸ πρόγραμμα τῆς Φλώρινας.

— Στὶς ἀρχὰς τοῦ ἔτους, πάνω σὲ τοπικὲς διαπιστώσεις, συντάχθηκε τὸ πρωτόκολλο τῆς ἔρευνας. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρχισε πρὶν μιά βδομάδα μὲ τὸ πρῶτο σεμινάριο, ποῦ ἔγινε γιὰ τὶς μαιῆς.

— Ἐκτὸς ἀπὸ ἐμέ, ποῦ πῆγα καὶ διδάξα στὴ Φλώρινα, καὶ ἄλλοι διδάσκουν: Ὁ κ. Παντελάκης, ὑφηγητὴς Μαιευτικῆς, ὁ κ. Δανέζης, σύμβουλος Προγράμματος, ὁ κ. Καφᾶτος συντονιστὴς Προγράμματος, ἡ κυρία Μαρούλη, Κοινωνικὸς Λειτουργὸς τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ ἡ παιδιάτρος κ. Τσίτουρα.

Ἐκπαιδεύσαμε πρῶτα τὶς μαιῆς, οἱ ὁποῖαι θὰ ἐκπαιδεύσουν μὲ τὴ σειρά τους τὶς μητέρες. Ὅλες οἱ μαιῆς δεῖχνουν θερμὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ πρόγραμμα. Τὸ ἔργο θὰ τὸ ἀναλάβουν κυρίως ἐκεῖνες καθὼς καὶ οἱ ἐπισκέπτριαι ἀδελφές.

Ἡ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Θὰ παρακολουθοῦν μὲ λεπτομερεῖς ἐξετάσεις τὴν ὑγείαν τῶν γυναικῶν καὶ θὰ τὶς ἐκπαιδεύουν συστηματικὰ, παρεμβαίνοντας καὶ στὴ διατροφή τους. Ἡ παρακολούθησιν καὶ ἡ ἐντατικὴ ἐκπαίδευση θὰ ἀποβλέπῃ στὸ νὰ πεισθοῦν οἱ μητέρες γιὰ τὴν ἀνάγκην τακτικῆς παρακολουθήσεως τῆς κηΐσεως, ἐργαστηριακῶν ἐξετάσεων κλπ. Στὸ νὰ ἐκπαιδευθοῦν σὲ θέματα διατροφῆς, νὰ βελτιώσουν τὸ δαιτολόγιόν τους, νὰ διαφωτισθοῦν σὲ θέματα ἀτομικῆς ὑγιεινῆς καὶ νὰ ἀποβάλλουν τὶς θλαπτικὲς προλήψεις.

Ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τοῦ προγράμματος, ἐλπίζομε ὅτι ἡ πρῶτη ἐκτίμησή τους θὰ γίνῃ μετὰ 2—3 μῆνες. Γιὰ νὰ συγκεντρωθοῦν 600—700 μητέρες καὶ παιδιὰ, χρειάζεται 1½ ἔτος. Ἐπομένως ὑπολογίζομε ὅτι τὸ πρόγραμμα θὰ διαρκέσῃ περίπου δύομισὴ χρόνια, δηλαδὴ ἓνα ἔτος μετὰ ἀπὸ τὴ γέννησιν τοῦ τελευταίου παιδιοῦ, ὥστε νὰ ἔχομε τὴν πλήρη παρακολούθησίν τους ὡς τὸ τέ-

ΕΝΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΜΑΘΑΙΝΕΙ ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

«'Ελάτε ν' ἀκούσετε ἓνα παιδάκι
πού ἔχω ἐδῶ μέσα...»

Ὁ παιδαγωγὸς Χέλμουτ Κέντλερ ἀπὸ τὸ Ἀννόβερο ἔκανε τὸν τελευταῖο καιρὸ ἓνα πείραμα μὲ τὴν βοήθεια τῆς Βερολινέζας νηπιαγωγοῦ Μόνικα Χότζισερ - Μπόννε 28 ἐτῶν. Συγκεκριμένα ἐπωφεληθεῖς τῆς καταστάσεως τῆς ἐγκυμοσύνης στὴν ὁποία θρискόταν ἡ νεαρὴ δασκάλια, τὴν ἔπεισε νὰ κάνῃ ἓνα πρακτικὸ μάθημα σεξουαλικῆς ἀγωγῆς στὰ παιδιὰ τοῦ νηπιαγωγείου της κατὰ τὴν περίοδο τῆς ἐγκυμοσύνης καὶ μετὰ τὴν γέννηση τοῦ παιδιοῦ. Ἔτσι μπόρεσε νὰ κάνῃ μιὰ σεξοπαιδαγωγικὴ ἐξέταση παιδιοῦν 4—5 χρόνων, ἐνῶ συγχρόνως κάποιος φωτογράφος ἀποθανάτιζε τὴν ἔκπληξη καὶ τὴν φιλομάθεια στὰ πρόσωπα τῶν νεαρῶν μαθητῶν.

Ἡ ἐκθίομηχανοποίηση καὶ ὁ γρήγορος ρυθμὸς προόδου ἐπιδροῦν ὥστε τὰ σημερινὰ παιδιὰ νὰ ἀποκοτῶν πολὺ γρήγορα ἐμπειρίες, πρὸ πάντων ὅσον ἀφορᾷ τὰ γεγονότα πού συναντοῦν κατὰ τὴν φυσικὴ τους ἐξέλιξη. Ὅσο τὰ παιδιὰ μεγάλωναν

λος τοῦ πρώτου ἔτους τῆς ἡλικίας τους. Ἄν βέβαια, τὸ κράτος βοηθήσῃ, θὰ συν-εχίσουμε τὴν παρακολούθηση ὡς τὰ πέντε τους χρόνια.

Τὸ πρόγραμμα τοῦ Ἰνστιτούτου Ὑγείας τοῦ Παιδιοῦ, θὰ ἦταν εὐτύχημα ἂν μποροῦσε νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ σὲ ἄλλες περιοχὲς μὲ ὑψηλὸ δείκτη θρεφικῆς θνησιμότητος».

στὸ ὑπαιθρο, μποροῦσαν νὰ ζήσουν ἀπὸ κοντὰ τὴν σεξουαλικὴν πράξη, τὴν ἐγκυμοσύνη, τὸν τοκετὸ καὶ τὸν θάνατο, νὰ σχηματίσουν προσωπικὴ γνώμη. Ἐβλεπαν τὴν σεξουαλικὴν πράξη μεταξὺ τῶν ζώων κι' ἤξεραν ὅτι τὸ συνεχὲς φούσκωμα στὴν κοιλιά δὲν εἶχε νὰ κάνῃ μὲ τὴν παχυσαρκία. Τὰ σημερινὰ παιδιὰ ὅμως, τὰ παιδιὰ τῶν πόλεων, δὲν μποροῦν νὰ ζήσουν τὰ γεγονότα αὐτὰ ἀπὸ κοντὰ. Ἄκουνε μόνο, ὅτι «ἢ γιὰγιά πέθανε», ἢ ὅτι «οἱ γείτονες ἀπέκτησαν ἓνα παιδάκι». Ἐμεῖς οἱ μεγάλοι θὰ πρέπει νὰ ἐπεξηγοῦμε μὲ περισσότερο διευκρινιστικὸ τρόπο, μὲ λόγια, εἰκόνες καὶ φιλμς τὴν πράξη πού συμπτωματικὰ καὶ μόνο θὰ μποροῦσαν νὰ δοῦν.

Γιὰ τὸ παιδικὸ μυαλὸ εἶναι ἀκατανόητη ἡ ἔννοια «σύλληψη», δὲν ἱκανοποιεῖται ὅταν τοῦ λὲς μόνο «στὴν κοιλιά τῆς μητέρας μεγαλώνει ἓνα παιδί». Τὸ μόνο ὄργανο μὲ τὸ ὁποῖο συνειδητοποιεῖ τὴν κατάσταση εἶναι τὸ χέρι. Μόνο μὲ τὴν χειροπιαστὴ ἀπόδειξη πείθεται. Βλέπουμε μὲ πόση συγκαταβατικὴτητα δέχεται ἡ νεαρὴ δασκάλια τίς παιδικὲς χειρονομίες, καὶ μὲ πόση ἔκπληξη συνειδητοποιοῦν τὰ παιδιὰ τὸ γεγονός. Ψελαφίζουν τὴν γυμνὴ κοιλιά, ἀφουγκράζονται καὶ μένουν μὲ τὸ στόμα ἀνοικτό. Μὲ θαυμαστὴ προσοχὴ ἀκοῦν ἀπὸ τὸ στηθοσκόπιο τὴν νέα ζωὴ μέσα στὴν παρά-

ζευγη κατοικία του καί έπιβεβαιώνουν: τό παιδί ζή.

«Πώς είναι τό παιδί στην κοιλιά σου;», ρωτούν. 'Η νηπιαγωγός δείχνει μέ τά χέρια: «Τόσο είναι τό μωρό μου τώρα. Ένα άγοράκι φέρνει ένα μέτρο καί μετράει. 'Η δασκάλα παριστᾶ τή στάση πού θρίσκειται τό μωρό μέσα στην κοιλιά της. Τά παιδιᾶ τήν μιμοῦνται καί νοιώθουν ὅπως λένε σάν νά είναι μωρά. «Τί καλά θά ἦταν ἂν ἡ κοιλιά σου εἶχε παράθυρο νά μπορούσαμε νά τό δοῦμε καλύτερα.» 'Η νηπιαγωγός τοὺς δείχνει μερικές φωτογραφίες. Τά παιδιᾶ βλέπουν πώς είναι τό παιδί στην κοιλιά τῆς μητέρας. 'Αλλά δυσανασχετοῦν. Τό παιδί τῆς φωτογραφίας δέν είναι τό παιδί τῆς δασκάλας τους. Σέ κάποιο ἔρχεται μιᾶ ἔμπνευση. Παίρνει ἕνα μαρκαδόρο καί ζωγραφίζει στην κοιλιά τῆς δασκάλας τό παιδί. «Τώρα φαίνεται πώς είναι μέσα στην κοιλιά σου.» «Όλα τά παιδιᾶ παίρνουν μαρκαδόρους καί ζωγραφίζουν ἀπό ἕνα παιδί πάνω στην κοιλιά τους. Ξαφνικά κάποιο κορίτσι λέει στά άγόρια: «'Εσεῖς ὅμως δέν μπορείτε νά κάνετε παιδιᾶ.» 'Η δασκάλα τό έπιβεβαιώνει καί τ' άγόρια μένουν άφωνα. Αἰσθάνονται ὅτι τά κορίτσια θρίσκονται σέ πλεονεκτικώτερη θέση. Κάποιος θρίσκει τελικά μιᾶ λύσι: «Θά ζωγραφίσω στό παιδί, ὅτι θά πάρη ἀπό μένα ὅταν θά γίνω πατέρας.»

Τά παιδιᾶ δέν ἔχουν ιδέα γιά τόν ρόλο τοῦ πατέρα. 'Εδῶ παρεμβαίνει ἡ δασκάλα: «Μᾶ ἔσεῖς δέν εἰστε άσήμαντοι, προσφέρετε πολλά», ἔξηγεί «ἂν ἔγώ δέν εἶχα τόν άντρα μου δέν θά εἶχα παιδί». Τά μικρά μένουν ἔκπληκτα. «Δηλαδή τί σοῦ ἔκανε ὁ άντρας σου;».

ΠΕΛΑΡΓΟΣ ΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ

Αὐτή ἡ ἐρώτηση φέρνει πολλοὺς γονεῖς σέ δύσκολη θέση. Δίνουν στό παιδί τους μιᾶ σεξουαλική ἔρμηνεία πού ὅμως δέν μπορεί νά τήν συλλάβῃ τό παιδικό

μουαλό. "Άλλοι πάλι θεωροῦν τήν ἐρώτηση σάν πρόκληση «σεξουαλικῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν παιδιῶν τους». 'Αρχίζουν τότε νά γεμίζουν τό παιδικό μουαλό μέ ἔννοιες καί ὄρους, τοὺς θέτουν ὄρια καί φραγμούς, μιλοῦν γιά γονιμοποίηση τοῦ ὠαρίου τῆς μητέρας ἀπό τό σπέρμα τοῦ πατέρα. Στό τέλος αἰσθάνονται ὑπερήφανοι γιὰ τὴν ἐξήγησαν στά παιδιᾶ τους τά πάντα καί μέ κάθε λεπτομέρεια, ὄχι σάν μερικοὺς σεμνόντυφους πού μιλοῦν γιά πελαργούς κλπ. "Όμως τό παιδί δέν καταλαβαίνει τίποτα, γιὰ τὴν ἀπλοῦστατα δέν ζητάει τὴν ἐπιστημονικὴ ἐξήγηση τῆς γονιμοποιήσεως, παρά μόνο τό «τί ἔκανε ὁ μπαμπᾶς μέ τὴν μαμᾶ γιά νά φέρουν στόν κόσμο ἕνα παιδί.»

Καί ἐδῶ ἐπεμβαίνει ἡ νηπιαγωγός: «Δέν μπορείτε νά φανταστεῖτε, πόσο ὠραῖο είναι ὅταν ἀγκαλιάζονται οἱ γονεῖς ξαπλωμένοι. Συχνά τό κάναμε αὐτό μέ τὸν άντρα μου. 'Αλλά κάποτε δέν θέλαμε νά εἴμαστε μόνο οἱ δυὸ μας, θέλαμε κι ἕνα παιδάκι. Εἶναι ἀπαραίτητο πάντα γιά νά γεννηθῇ ἕνα παιδί νά ὑπάρχη καί ὁ άντρας καί ἡ γυναίκα». Μετὰ ἀνοίγει πάλι τό βιβλίό μέ τίς φωτογραφίες καί δείχνει στά παιδιᾶ πώς κάνουν τὴν πράξη ὁ πατέρας καί ἡ μητέρα. Δείχνει τό ὠάριο καί τό σπέρμα, πώς πλησιάζουν καί ἐνώνονται καί σχηματίζουν μιᾶ μικρὴ μπαλλίτσα, ἀπὸ ὅπου σιγά-σιγά δημιουργεῖται τό παιδί.

Πιθανὸν οἱ γονεῖς νά μὴν ἔχουν τὴν στιγμὴ πού τοὺς ρωτᾶ τό παιδί τὸ ἀνάλογο βιβλίό μέ φωτογραφίες. Μιᾶ καλὴ λύση εἶναι νά τό σκιτσάρουν πρόχειρα. Μπορεῖ θέβαια τό σχέδιο νά μὴν εἶναι τέλειο, ἀποκτᾶ ὅμως τό παιδί ἔτσι μιᾶ ὀπτικὴ ἐμπειρία. Καί κάτι ἄλλο: ἄς μὴν ἐκπλήσσονται οἱ γονεῖς ἂν τό παιδί θέτει συνεχῶς τίς ἴδιες ἐρωτήσεις. Ξεθνοῦν πολὺ εὐκόλα ἢ θέλουν νά θεβαιωθοῦν. Τότε οἱ ἐξηγήσεις μας θά πρέπει νά γίνονται πὶὸ συγκεκριμένα καί ἂν ὑπάρχουν σημεία πού ἔχουν παραλειφθῇ, νά ἀναφέρωνται. 'Η ἐξήγηση γιά τὴν γέν-

νηση θά πρέπει νά εἶναι ἀπλή ἀλλά ἀκριβέστατη. Πολλές φορές φαντάζονται τὰ παιδιά, ὅτι τὸ παιδί θγαίνει, ἀφοῦ σκιστή ἢ κοιλιὰ ἢ ἀπὸ τὸν πρωκτό. Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο θά πρέπει νά λεχθῆ: «Ἐπάρχει ἕνα δρομάκι πὸ ἀκολουθεῖ τὸ μωρὸ καὶ πὸ ὁδηγεῖ στὴν εἴσοδο τοῦ αἰδίου — ἢ ὅπως ἀλλιῶς χαρακτηρίζονται ἀπὸ τοὺς γονεῖς τὰ σεξουαλικά ὄργανα. Ἀπὸ ἐκεῖ θγαίνει τὸ παιδί». Σημαντικὴ εἶναι σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἡ διευκρίνιση, ὅτι τὸ δρομάκι αὐτὸ εἶναι ἀρκετὰ μεγάλο, ὅτι μπορεῖ νά τεντώσῃ. Αὐτὸ μποροῦμε νά τὸ δείξουμε μὲ ἕνα λάστιχο.

Ὅταν ὅμως τὸ παιδί ζῆ τόσο ἔντονα

τὴν ἐγκυμοσύνη, ὅπως στὸ νηπιαγωγεῖο τῆς κ. Μόνικα Χότζισονερ, πιθανὸν τὸ θέμα ἀπὸ ἕνα διασκεδαστικὸ παιχνίδι νά ἀποβῆ σὲ κάτι πολὺ σοβαρῶτερο. Ἐτσι συνέβη τὸ ἐξῆς περιστατικόν: Κάποιο κοριτσάκι ἐπέμεινε γιὰ μέρες ὅτι εἶναι ἐγκυο. Ἡ νηπιαγωγὸς τοῦ ἐξηγοῦσε συνεχῶς ὅτι ἡ κοιλιὰ του εἶναι ἀκόμη πολὺ μικρὴ, ὅτι δὲν εἶχε μεγάλο στήθος γιὰ νά ταῖζῃ τὸ μωρὸ της καὶ ὅτι, τέλος, τῆς ἔλειπε ὁ ἀντρας. Αὐτὸ βοήθησε τὴν κατάρταση. Τὴν τέταρτη μέρα τῆς εἶπε τὸ μικρό: «Ὅταν μεγαλώσω θέλω ἕνα παιδί, ὅπως καὶ σὺ τώρα».

ΚΑΙ ΑΡΡΕΝΕΣ... ΜΑΙΕΣ

Μία νέα Σχολὴ στὴν Ἀγγλία

Δὲν εἶχαμε ἐπισημάνει τὴν εἴδησι ὅταν δημοσιεύθηκε στὴν ἀγγλικὴ ἐφημερίδα «Evening News», τὴν εἶδαμε, ὅμως, ἀναδημοσιεύομένη στὸ περιοδικὸ «Sage — Femme», ὄργανο τῆς Ἐθνικῆς Ὄργανώσεως τῶν Γαλλικῶν Συνδικάτων Μαιῶν — τὸ γαλλικὸ «Ἐλευθῶ», θά λέγαμε.

Καὶ ἰδοὺ ἡ ἐνδιαφέρουσα εἴδησι:

Μία νέα Σχολὴ Μαιῶν, ἡ πρώτη τοῦ εἴδους της, θά λειτουργήσῃ ἀπὸ τὸ νέο ἔτος στὴν Ἀγγλία καὶ συγκεκριμένα στὴν περιοχὴ τοῦ Islington τοῦ Λονδίνου. Θά εἶναι δὲ σχολὴ καὶ . . . ἀρρένων «μαιῶν».

Οἱ σχετικὲς συνεννοήσεις μεταξὺ τοῦ Ἀγγλικοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας καὶ τῶν τοπικῶν ὑγειονομικῶν ἀρχῶν ἔχουν ἤδη προχωρήσει ἀρκετὰ, ὥστε οἱ πρῶτοι ἀρρένες ν' ἀρχίσουν τὴ φοίτησί τους ἀπὸ τὸν ἐρχόμενο χρόνο.

Ἡ πρόβλεψι εἶναι νά δοθοῦν στοὺς ἀρρένες σπουδαστὲς δεκαῆξ ἄπὸ τίς σαράντα ὀκτῶ θέσεις τῆς Σχολῆς Μαιῶν τοῦ Μαιευτηρίου τοῦ Νοσοκομείου «Witington and City of London».

Λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν αὐτὴ καὶ

σύμφωνα μὲ τὴν «Πράξι διακρίσεως τῶν φύλων» ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησι εἶχε δηλώσει ὅτι θά καταρτισθοῦν δύο προγράμματα ἐκπαιδύσεως διὰ μαθητευομένους ἀρρένες «μαῖες» (ἀλήθεια, πῶς θά τοὺς λέγαμε ἐμεῖς;), ἕνα γιὰ τὴν Ἀγγλία — αὐτὸ δηλαδὴ πὸ πρωτοσυστήθηκε — καὶ τὸ ἄλλο γιὰ τὴ Σκωτία.

Ὁ κ. Trevor Clay, ἀξιωματοῦχος τῆς Ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς τοῦ Islington εἶπε σχετικὰ ὅτι «θά μὲ ἐξέπλητε ὅτι ἐπιδεικνύεται μία μεγάλη διαφοροποίησις. Οἱ γυναῖκες, ὅμως, δὲν θά ἀσχολοῦνται μὲ τὸ φύλον τῶν μαιῶν ἐφ' ὅσον θά ἔχουν καλὴ φροντίδα. Ἀλλά, δὲν εἶμαι τὸ ἴδιο βέβαιος διὰ τοὺς συζύγους των».

Ὁ κ. Clay εἶπε ἐπίσης ὅτι οἱ περισσότερες θέσεις τῶν ἀρρένων μαιῶν θά καταληφθοῦν ἀπὸ κατάλληλους νοσοκόμους, πρόσθεσε, ὅμως, ὅτι «πρέπει νά εἴμαστε βέβαιοι γιὰ τοὺς λόγους πὸ οἱ ἄνδρες ἐπιθυμοῦν ν' ἀκολουθήσουν τὰ μαθήματα αὐτά. Θά πρέπει ἐπίσης νά εἴμαστε βέβαιοι ὅτι οἱ γυναῖκες αὐτῆς τῆς περιοχῆς θά εἶναι ἐνήμερες ὅταν ἀρχίσῃ αὐτὸ τὸ πρόγραμμα».

Η “ΗΜΙΤΕΛΗΣ,, ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΙΑΤΡΕΙΟΥ

Είναι συγκινητικό. Και άπιστευτα χαρακτηριστικό. Νά ή ιστορία:

Μόλις πριν ένα μήνα προβλήθηκε στην ΕΡΤ, στην έκπομπή ΕΡΕΥΝΑ, ένα μικρό φιλμ με θέμα τὰ άγροτικά 'Ιατρεία. Τò θέμα ήταν συγκλονιστικό και είχα γράψει μιὰ κριτική για τήν έκπομπή. Σημείωνα ιδιαίτερα τὰ παράπονα τών γιατρών που πέρα από τις χιλίες δυò δυσκολίες που αντιμετώπιζαν, ή δέν είχαν καθόλου ιατρικά έργαλεία στη διάθεσή τους ή είχαν ελάχιστα.

’Από έπίσημη έλληνική πλευρά ούτε ή έκπομπή, ούτε ή κριτική μου προκάλεσαν καμμιά αντίδραση. Νά όμως που ξαφνικά άντέδρασε ή... ’Ολλανδία!

Για τήν άκρίβεια άντέδρασε ό ‘Ολλανδός Γυμνασιάρχης Μαρτίνος Βάν Πίνξτερεν. Με πήρε στο τηλέφωνο.

— Είμαι τώρα στην ‘Ελλάδα, μου είπε. (Με πολύ καλά έλληνικά). Διάβασα πριν λίγο καιρό στην ‘Ολλανδία μιὰ κριτική σας για τὰ ‘Αγροτικά Ιατρεία. Είδα ότι μερικά δέν έχουν έργαλεία. Λοιπόν φρόντισα και βρήκα λίγα. Που μπορώ να σας τὰ δώσω για να φτάσουν στα χωριά που δέν έχουν; Φαίνεται πως είχα «ξεραθεί» γιατί τόν άκούω πάλι να λέη.

— ‘Εμπρός... Μ’ άκούτε;

—Ναι... Ποιός είστε είπατε;

—’Ενας καθηγητής, φιλόλογος, γυμνασιάρχης, στην πόλη Ντέερν, τής ‘Ολλανδίας.

—Και φέρατε ιατρικά έργαλεία για τὰ έλληνικά άγροτικά Ιατρεία;

—Ναι. Όταν διάβασα τήν κριτική σας πήγα σε διάφορους φίλους μου γιατρούς και σε νοσοκομεία και τούς είπα: «σας περισεύει κανένα στηθοσκόπιο;» Μ’ άκούτε;...

—Ναι...

—’Ε, τώρα ήρθα στην ‘Ελλάδα και έφερα μαζί μου ότι μπορούσα να μαζέψω. Μερικά είναι λίγο μεταχειρισμένα, αλλά σε πολύ καλή κατάσταση. Είναι και μερικά καινούρια.

Δώσαμε ραντεβου τήν ίδια μέρα στην έφημερίδα.

’Ο γυμνασιάρχης Μαρτίνος Βάν Πίνξτερεν δέν είναι καθόλου ό τύπος του γυμνασιάρχη που μπορεί να φανταστήτε. Αν τόν βλέπατε στο Σύνταγμα δέν θα τόν ξεχωρίζατε από τούς άλλους τουρίστες τής περιοχής. Μπλου τζήν, σακκίδιο, άνοιχτό πουκάμισο, μέσης ηλικίας.

—Τò 1960 πήρα μιὰ ύποτροφία για έξι μήνες στην ‘Ελλάδα μάς είπε. Λοιπόν άγόρασα μιὰ μοτοσυκλέττα (!) ήρθα μ’ αυτήν και μ’ αυτήν γύρισα όλη τήν ‘Ελλάδα.

— Ξένοιαστος καθαλλάρης, είπε τ’ άστείο του ένας συνάδελφος, παριστάμενος.

—Μάλιστα. (Χαμογελάει). ’Από τότε έχω έλθει πολλές φορές. έχω φίλους. Στην ‘Αμφισσα, παραδείγματος χάρι. Στòν ‘Αγιο Γεώργιο τής ‘Αμφίσσης μάλιστα έχω χτίσει και ένα άγροτικό Ιατρείο...

—Τιιι; ρώτησε με μιὰ φωνή ό χορός τών συναδέλφων.

—Αυτό έγινε τò καλοκαίρι του 1974. Ναι, ήταν τόν ίδιο καιρό που έπεσε ή χούντα όταν έχτιζα τò Ιατρείο.

Χάσκουμε.

—Κοιτάξτε... Τήν άνοιξη του ‘74 γιόρταζα τὰ 25 χρόνια που είχα καθηγητής. Θα γινόταν μιὰ γιορτή στο Ντέερν και θα μου κάναν και μικροδωράκια. Λοιπόν τούς είπα: «Μη μου κάνετε δωράκια. Νά μαζέψετε λεφτά για να κατέβω στην ‘Ελλάδα να χτίσω ένα άγροτικό Ιατρείο. ‘Υπάρχει ένα μικρό χωριό κοντά στους Δελφούς, τò λένε ‘Αγιο Γεώργιο, είναι πολύ μικρό έχει μόνο 140 άνθρώπους, δέν έχει ούτε καφενείο

ούτε τίποτα, πρέπει όμως νάχη ιατρείο.

—Καί τὸ χτίσατε;

—Ναί. Ἄλλὰ δὲν τελείωσε. Δὲν ἔχει πα-
ράθυρα, οὔτε πόρτα. Ὅπως τὸ ἄφησα τὸ
'74 ἔτσι εἶναι καὶ σήμερα.

Ἄλλου εἴδους ταραχὴ αὐτὸς ὁ γυμνα-
σιάρχης. Σπούδασε στὴν Οὐτρέχτη ἀρχαῖα
ἑλληνικά καὶ λατινικά. Σήμερα διδάσκει
στὸ Γυμνάσιο τοῦ Ντέερν ἀρχαῖα ἑλληνικά.
Ἔχει μάθει στὸ μεταξύ καὶ νέα ἑλληνικά
καὶ τὰ διδάσκει ἔξω ἀπ' τὸ Γυμνάσιο σὲ
νέους ποὺ θέλουν νὰ τὰ μάθουν.

—Στὴν Ὀλλανδία πάντα λέω: «Ἡ Ἑλ-
λάδα εἶναι ἡ δεύτερη πατρίδα μου». Τοῦ
χρόνου θὰ κάνω μιὰ ἑλληνικὴ ἑβδομάδα
στὸ Ντέερν — ἔχω κάνει καὶ ἄλλες παλιό-
τερα — καὶ θὰ προσπαθήσω νὰ μαζέψω
πάλι χρήματα γιὰ νὰ μποῦν τὰ παράθυρα
καὶ οἱ πόρτες στὸ ἱατρείο τοῦ Ἁγίου Γεωρ-
γίου. Ἄλλὰ αὐτὴ τὴ φορὰ πρέπει νὰ μοῦ
ὑποσχεθῶν ὅτι δὲν θὰ τ' ἀφήσουν ἔρημο
καὶ ἄδειο. Εἶναι κρίμα.

Εἶναι κρίμα, καημένε Μαρτίνο, φίλε μας.
Ἐμεῖς τὸ ξέρουμε. Θὰ θέλαμε νὰ μὴ τὸ κα-
ταλάβης καὶ σὺ. Θὰ θέλαμε κάθε καλοκαίρι
ν' ἀνηφορίζης κατὰ τὸν Ἁγίον Γεωργίον, νὰ
βλέπης τοὺς φίλους σου καὶ νὰ φροντίζης
τὸ ἱατρείο σου. Δὲν ξέρω πότε θὰ γίνῃ πρα-
γματικὸ ἱατρείο, μὲ γιατρὸ, φάρμακα καὶ
ἐργαλεῖα. Ὅταν μὲ ρώτησες σοῦ τόπα:
δὲν ξέρω. Σοῦ τόκρυφα πῶς δὲν μπορῶ νὰ
εἶμαι καὶ πολὺ αἰσιόδοξος, ἀλλὰ δὲν μπορῶ
νὰ σοῦ τὰ πῶ καὶ ὅλα. Γιατὶ θέλω νὰ δι-
δάσκης πάντα νέα ἑλληνικά στὴ μικρὴ πό-

λη σου, νὰ κάνης ἑλληνικὲς ἑβδομάδες, μὲ
χοροὺς ἑλληνικοὺς, ἐκθέσεις, τραγούδια,
ὁμιλίες καὶ μὲ «ἑλληνικὴ ταβέρνα», ὅπως
μοῦπες. Γιατὶ θέλω νὰ διαβάξης τὴν ἑλληνι-
κὲς ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ στὴ μακρινὴ
σου χώρα. Καταλαβαίνεις, μιὰ καὶ δὲν μᾶς
ἀκοῦνε ἐδῶ στὸν ἴδιο μας τὸν τόπο, ἄς
ξέρουμε τουλάχιστον πῶς μᾶς ἀκοῦνε κά-
που σ' αὐτὴ τὴ γῆ.

Τὰ δύο πιεσόμετρα, τὸ ἓνα ὀφθαλμοσκό-
πιο, τὰ τρία στηθοσκόπια (τὰ δύο ὀλοκαί-
νουργια, τὸ ἓνα μεταχειρισμένο) ποὺ ἔφε-
ρες μαζί σου, θὰ τὰ δώσουμε στὸ Σύλλογο
'Αγροτικῶν Ἱατρῶν. Αὐτοὶ ξέρουν ποῦ
χρειάζονται περισσότερο. Ξέρω ὅτι ἐσὺ ἤθε-
λες νὰ πᾶνε στὸν Ἁγίον Γεωργίον. Ἄλλὰ ὡ-
σπου νὰ μποῦνε οἱ πόρτες καὶ τὰ παράθυ-
ρα ἔχουμε καιρὸ. Ἄλλωστε εἶναι πολλοὶ
ἀκόμα οἱ Ἁγίον Γεωργίονες στὴν Ἑλλάδα καὶ
θὰ τὰ χρειαστοῦν.

Ὁ Ἁγίον Φωτιάδης, ποὺ ἔκανε τὴν ΕΡΕ-
ΥΝΑ, οἱ γιατροὶ ποὺ μίλησαν σ' αὐτὴ, κι'
ἐγὼ σ' εὐχαριστοῦμε ποὺ εἶσαι φιλέλλη-
νας. Ἡ μάλλον Ἑλληνας, ὅπως θέλεις νὰ
σὲ λέμε.

Θὰ ἤθελα, κλείνοντας αὐτὸ τὸ μικρὸ ρε-
πορτάξ νὰ συστήσω στοὺς συνέλληνες: ὅ-
ταν βλέπουν κανένα τουρίστα λίγο κουρε-
λῆ καὶ βρώμικο νὰ μὴ βιάζονται νὰ τὸν χα-
ρακτηρίσουν μὲ τὴν «ἔξυπνη» ἑλληνικὴ
προσφώνηση «ἀλητοτουρίστα». Μπορεῖ νὰ
πέσουν πάνω σὲ κανένα γυμνασιάρχη καὶ
φίλο μας. Ἀληθινὸ φίλο μας.

ΜΗΝΑΣ ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ

Savlon

Ευρέος φάσματος
άντισηπτικόν και
άποσμηκτικόν.

Πυκνόν διάλυμα
δι' άμεσον άραίωσιν.

Διά την άπολύμανσιν ιστών

Savlon 1%

2 πώματα φιάλης ή 10 ml Savlon άραιώνονται δια
1 λίτρου ύδατος.

Τò Savlon περιέχει Hibitane (Chlorhexidine gluconate) 1,5%, ένα ευρέος φάσματος
μικροβιοκτόνον, και Cetavlon (Cetrimide BP) 15%, ένα άντισηπτικόν με ισχυράν
άποσμηκτικήν ενέργειαν.

Φιάλη των 500 ml πυκνού διαλύματος.

Savlon, Cetavlon και Hibitane είναι σήματα κατατεθέντα.

Προϊόν του Οίκου
Imperial Chemical Industries Limited
Pharmaceuticals Division
Alderley Park Macclesfield
Cheshire England

Παρασκευάζεται εν Έλλάδι εις τὰ
Φαρμακευτικά Έργαστήρια "CANA" A.E.

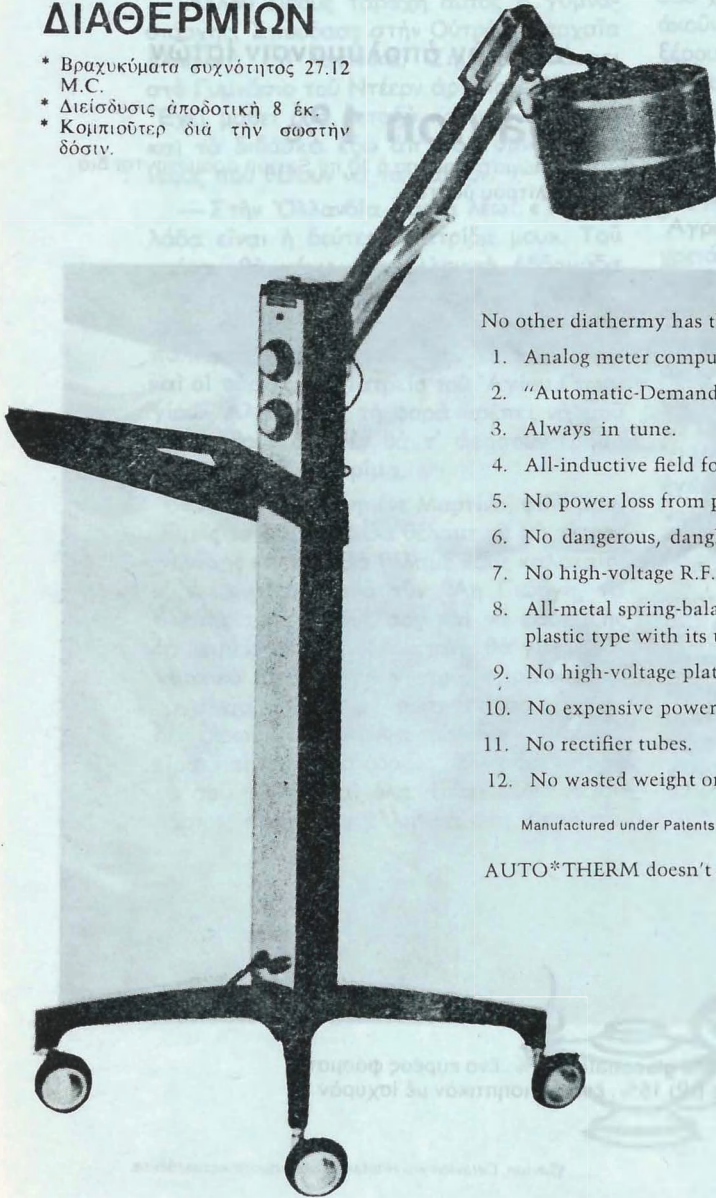
Άντιπρόσωπος: Ι. Κ. Κανάρογλου & Σία
Ήπποκράτους 12, Άθήναι 143 - Τηλ. 632.306.7

Νέον επαναστατικόν μηχάνημα ΒΡΑΧΥΚΥΜΑΤΩΝ

Κατασκευάζεται και συναρμολογείται εις ΑΜΕΡΙΚΗ

ΔΙΑΘΕΡΜΙΩΝ

- * Βραχυκύματα συχνότητος 27.12 M.C.
- * Διείσδυσις άποδοτική 8 εκ.
- * Κομπιούτερ διά την σωστήν δόσιν.

ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ:

Χρόνια σαλπγγίτιδες,
παραμπτρίτιδες, στει-
ρότης, όστεοαδρίτι-
δες, μυοσίτιδες, νευ-
ραλγία κλπ.

No other diathermy has these features:

1. Analog meter computes dosage to patient.
2. "Automatic-Demand" makes unit easier to use.
3. Always in tune.
4. All-inductive field for deepest heating.
5. No power loss from patient or cable radiation.
6. No dangerous, dangling cables.
7. No high-voltage R.F. to endanger patients, personnel or apparatus.
8. All-metal spring-balanced treatment arm instead of the "floppy," plastic type with its undependable friction hinges.
9. No high-voltage plate transformers.
10. No expensive power tubes.
11. No rectifier tubes.
12. No wasted weight or bulk. Weighs only 30 lbs.

Manufactured under Patents Nos. 3,620,221—3,638,657—D215,385

AUTO*THERM doesn't even look like its bulky, expensive ancestors!

*Εγγυήσεις, Σέρβις, Διευκολύνσεις
πληρωμής. Τιμές άσυναγωνιστες.
Μηχανήματα μικροτάτου όγκου και
βάρους (3,5 Kg - 13 Kg).
Πιστοποιητικόν καλής λειτουργίας.
Προσηρμοσμένα εις τά 220 volt και
πλείστα άλλα πλεονεκτήματα της
Άμερικανικής τεχνολογίας, τά
καθιστούν τά τελειότερα του κόσμου.

- * Διπλός κρύσταλλος (10 cm²)
- * Άνευ μεταλλικής καλύψεως
- * Τρανσίстор αντί λυχνιών

ΠΑΝΟΣ ΣΑΒΒΟΥΡΑΣ
ΣΚΟΥΦΑ 10 — ΑΘΗΝΑΙ
(Τ.Τ. 136)

Τηλ. 9813604 — 3631627

ΗΡΕΜΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΡΑΤΟΓΕΝΝΗΣΗ

Πολλά ήρεμιστικά, μεταξύ των οποίων το θάλιουμ και το λίμπριουμ, μπορούν να προκαλέσουν δυσμορφίες στο έμβρυο εάν χρησιμοποιηθούν από έγκυο στους τρεις πρώτους μήνες της έγκυμοσύνης της. Αυτό προειδοποίησε τελευταίως η 'Υπηρεσία Τροφίμων και Φαρμάκων των 'Ηνωμένων Πολιτειών.

Η 'Υπηρεσία διέταξε τους παραγωγούς των φαρμάκων ν' αρχίσουν σε 60 μέρες να τυπώνουν στην συσκευασία τους την προειδοποίηση αυτή.

Το μέτρο άφορά όλα τα ήρεμιστικά που κατατάσσονται στην κατηγορία της βενζοδιαζεπίνης (τα πιο γνωστά της κατηγορίας αυτής είναι το θάλιουμ και το λίμπριουμ) και το μεπρομοιάτ, (που πωλείται με την επωνυμία «μιλταθλν» και «έκουανίλ»).

Η 'Υπηρεσία Τροφίμων και Φαρμάκων έδασισε την απόφασή της σε τρεις μελέτες που καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι υπάρχει σχέση μεταξύ της χρησιμοποίησής των φαρμάκων αυτών κατά το πρώτο στάδιο της κύησης με περιπτώσεις δυσμορφίας του εμβρύου, όπως είναι η λαγοχειλία.

Η εταιρία Χόφμαν Λας Ρός που παρσκευάζει τα φάρμακα αυτά, σε ανακοίνωση αναφέρει ότι πολλές μελέτες αντικρούουν την θεωρία για πιθανή σχέση μεταξύ του Λίμπριουμ και του Βάλιουμ με την κύηση κατά τους πρώτους τρεις μήνες. Προσθέτει ότι στις ιατρικές πληροφορίες και στις οδηγίες για τα φάρμακα περιλαμβάνονται προειδοποιήσεις ότι στους πρώτους μήνες της κύησης πρέπει να αποφεύγεται η χρησιμοποίηση ναρκωτικών κάθε είδους, περιλαμβανομένων και των καταπραύντικών. 'Ακόμη η εταιρία υποστηρίζει ότι όπως δείχνει η πείρα 15 ετών και τα αποτελέσματα έρευνών, η λογική χρησιμοποίηση των φαρμάκων δεν προκαλεί ηύξημένους κινδύνους.

Πάντως η Κυβέρνηση των ΗΠΑ έδωσε εξήντα μέρες προθεσμία στις φαρμακευτικές εταιρίες που παράγουν τα ήρεμιστικά Βάλιουμ και

Λίμπριουμ να γράψουν στην étiketta, ότι άντεδείκνυνται στις έγκυους και ότι μπορούν να προκαλέσουν τερατογένεση. Την ανακοίνωση αυτή σχολιάζει ó έπιμελητής της Γυναικολογίας στο Πανεπιστήμιο 'Αθηνών κ. Γεωργ. Μπουλινάκης, ως εξής:

«Δέν νομίζω, ότι από αυτά τα συγκεκριμένα φάρμακα έχουμε δυσάρεστα αποτελέσματα γιατί είναι από τα ελαφρότερα του είδους. Στο παρελθόν βέβαια, είχαν παρατηρηθή δρέφη - θύματα ήρεμιστικών. "Ας μη ξεχνάμε και την θαλιδομίδη, που κι εκείνη δέν ήταν τίποτα άλλο από ισχυρό κατευναστικό. Πάντως, το θέμα είναι πολύ σοβαρό. "Αν όντως, παρατηρήθηκε έξω τερατογένεση πρέπει να δοθή προσοχή δεδομένου, ότι αρκετοί συνάδελφοι χορηγούν Βάλιουμ ή Στεντόν στις γυναίκες, που έχουν δυσκολίες στην σύλληψη αναγόμενες σε ψυχολογικά αίτια. "Όπως τα διάφορα άλλα κέντρα, έτσι και τα κέντρα άναπαραγωγής έδράζονται στον φλοιό του έγκεφάλου. "Όταν, λοιπόν μία γυναίκα έχει πολύ έντονη έπιθυμία να συλλάβη μπορεί ή έπιθυμαί αυτή να της δημιουργήση έν άγχος, που είναι άνασταλτικό. Αυτό το άγχος καταπολεμάμε με το «Βάλιουμ» και τα συναφή ήρεμιστικά που, ίσως αποδειχθούν κι αυτά μοιραία».

ΚΑΙ Ο ΚΑΦΕΣ

"Άλλο μεγάλο πρόβλημα: Μπορεί ó καφές να προκαλέση συγγενείς άνωμαλίες στα παιδιά που θα γεννηθούν από μητέρες που πίνουν καφέ κατά την διάρκεια της έγκυμοσύνης τους; Το πρόβλημα είναι έξαιρετικά σημαντικό τουλάχιστον στις ΗΠΑ όπου οι γυναίκες πίνουν κατά μέσον όρο τόσο καφέ (2,12 κύπελλα την ήμέρα) όσο και οι άνδρες (2,29).

Ό καφές είναι φάρμακο λένε οι κατήγοροί του και σαν κάθε φάρμακο πρέπει να άπαγορεύεται κατά την διάρκεια της έγκυμο-

σύνης. Πράγματι ο Ιάπωνας επιστήμονας Νισιθούρα κάνοντας ένεσεις καφεΐνης σε έπιτοκαί ποντίκια διαπίστωσε 6 έως 20% άνωμαλίες στα νεογνά τους, ή δόσι όμως αύτη άντιστοιχεί με την ήμερήσια κατανάλωσι 50 ως 100 κυπέλλων καφέ. Τό είδικό περισδικό «Τερατόλοτζη» (1973, 8, 6. 69) ύποστηρίζει ότι πιθανώτατα ή καφεΐνη είναι τερατογόνος παράγοντας, έφ' όσον σαν πουρίνη είναι ένα άπό τά συστατικά του ΔΝΑ. Σε πειράματα που έγιναν σε κουνέλια, κότες και ποντίκια προκλήθηκε ό θάνατος του έμβρύου τους ή άνωμαλίες αύτου, όπως άτροφία των μελών κ.ά. Για να γίνη όμως αύτό πρέπει να χρησιμοποιηθούν δόσεις καφεΐνης που άντιστοιχούν σε 100 κύπελλα την ήμέρα και άνω, ποσότητες που κανονικά δέν καταναλίσκονται, τουλάχιστον άπό τις έγκυμονούσες γυναΐκες. Κατά τον Κίχλμαν («Μοντάσιον Ρησέρτς», 1974, 26, σελ. 53) ό κίνδυνος να προκληθούν άπό την καφεΐνη χρωμοσωματικές μεταλλάξεις παρατηρείται με δόσεις 40 φορές μεγαλύτερες της μέσης δόσεως καταναλώσεως του καφέ.

Ή άσπιρίνη

Οί έγκυμονούσες γυναΐκες δέν θά πρέπει να παίρνουν άσπιρίνη κατά τους τρείς τελευταίους μήνες της κύησης χωρίς να συμβουλευώνται τον γιατρό τους. Τουτό άνέφερε ομάδα έρευνητών της Όμοσπονδιακής Όπηρεσίας Τροφίμων και Φαρμάκων των Η.Π.Α. σε προσωρινή έκθεσί της.

Ή ομάδα ειδικών, άποτελουμένη άπό έννά μέλη, διαπίστωσε ότι ή άσπιρίνη και άλλα καταπραυντικά του ίδιου είδους έχουν τάσι να παρατείνουν τις συσπάσεις την στιγμή του τοκετού. Έπί πλέον, ή άσπιρίνη μπορεί να αύξήση τις αίμορραγίες στην μητέρα και τό παιδί και να έμποδίση την ταχεία πήξι του αίματος και των δύο.

Ή Όπηρεσία πρόκειται να ζητήσει άπό τους κατασκευαστές φαρμακευτικών προϊόντων να έπικολλήσουν προειδοποιητική ταινία για τις έγκυους, σχετικά με τους κινδύνους που άντιμετωπίζουν παίρνοντας άσπιρίνη κατά τό τέλος της κύησης.

ΧΑΜΗΛΟ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ

ΕΠΕΡΩΤΗΣΙ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ

Έπερώτηση για τά ζητήματα και τις έλλείψεις στην ύγειονομική περίθαλψη του ελληνικού λαού κατέθεσαν στη Βουλή οι βουλευτές της ΕΔΗΚ κ.κ. Ι. Πεσμαζόγλου, Σ. Καραγιάννης, Ι. Παπαδόπουλος και Β. Τσουδερού. Με την έπερώτησή τους οι βουλευτές έπισημαΐνουν ιδιαίτερα τά έξής:

- Είναι έκδηλη ή έλλειψη έφαρμογής προληπτικής ύγεινής.

- Δέν έχουν άναδιοργανωθεί τά ίατρεία και δέν έχουν έπιλυθεί τά προβλήματα του ίατρικού και βοηθητικού προσωπικού του ΙΚΑ.

- Είναι άπαραδέκτα χαμηλό τό επίπεδο περιθάλψεως για πνευματικές άνωμαλίες ή ψυχικές ασθένειες.

- Όπάρχει έκτεταμένη σπατάλη στα φάρμακα και έλλειψη έλέγχου.

- Τέλος ή Κυβέρνηση κατηγορείται για την έλλειψη προγραμματισμού και πολιτικής, για την άντιμετώπιση των ζωτικών θεμάτων της ύγείας του ελληνικού λαού.

Και ή ύπογεννητικότητα

- Ό περιορισμός των γενήσεων στην Έλλάδα είναι ένα από τους σοβαρότερους κινδύνους που άντιμετωπίζει τό έθνος, έπισημαΐνουν με έρωτησή τους οι βουλευτές.

Ένδεικτικά άναφέρουν ότι ό πληθυσμός της Τουρκίας αύξάνεται σε ποσοστό 2,5% και της Έλλάδος 0,67% και έπικρίνουν την Κυβέρνηση γιατί δέν παίρνει κανένα μέτρο για την άντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος και είδικότερα δέν άναγνωρίζει την μητρότητα σαν κοινωνικό λειτουργήμα, δέν προστατεύει τους πολύτεκνους και δέν μελετά την όργάνωση των βρεφονηπιακών σταθμών στη χώρα μας.

Η ΣΤΡΑΤΕΥΣΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ Η ΙΣΟΤΙΜΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Ἀπαντήσεις σὲ σχετικὰ ἐρωτήματα

Η ΙΣΟΤΙΜΙΑ

Ὁ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ συνέστησε ἐπιτροπή στὴν ὁποία ἐκλήθη νὰ μετᾶσχη καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ ΣΕΜΑ, γιὰ τὴ μελέτη καὶ διατύπωση ἀπόψεων σχετικῶν μὲ τὰ θέματα τῆς τροποποιήσεως τῶν διαφόρων διατάξεων τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικα, ποὺ ἀφοροῦν στὴ θέσι τῆς γυναίκας στὴν «ἐννομη» κοινωνικὴ ζωὴ γενικά, μὲ σκοπὸ τὴν ἐναρμόνισί τους μὲ τὴ διάταξι ποὺ ἐθέσπισε τὸ νέο Σύνταγμα γιὰ τὴν ἰσοτιμία τῶν φύλων καὶ ποὺ ὑπῆρξε συνέπεια τῆς σχετικῆς Διακηρύξεως τοῦ ΟΗΕ.

Καθὼς ἔγινε γνωστό, τὸ Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης ἔχει ἤδη προχωρήσει πᾶνω στὸ θέμα αὐτὸ κι' ἔχει καταρτίσει τὶς σχετικὰς ἐπιτροπὰς καὶ τὰ ἀντικείμενα τῶν ἐργασιῶν τους, καθώρισε μάλιστα καὶ χρονικὸ ὄριο ὀλοκληρώσεως τοῦ ἔργου τους τὸ 1978.

Η ΣΤΡΑΤΕΥΣΗ

Ἐπιδίδωσι πολλῶν γυναικείων Συλλόγων καθὼς καὶ ἄποψι μέρους τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, εἶναι πρῶτα νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἰσοτιμία τῶν γυναικῶν, μὲ τὴν προσαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ Ἀστ. Κώδικα καὶ κατόπι ν' ἀκολουθήσῃ τὸ μέτρο τῆς στρατεύσεώς τους.

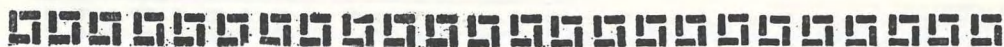
Ὡστόσο, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἄποψι αὐτὴ καὶ ἐφ' ὅσον μελετᾶται ἡ καταρτίζεται τὸ σχετικὸ σχέδιο νόμου ἀπὸ τὴν Κυβέρνησι τὸ θέμα τῆς στρατεύσεως τῶν γυναικῶν, τὸ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ, ἐκοινοποίησε καὶ στὸν ΣΕΜΑ —ποὺ εἶναι μέλος του — ἐγκύκλιο, στὴν

ὁποία ἀναλύεται τὸ ὅλο τοῦτο θέμα. Τὸ Ε.Σ.Ε. ἀναφέρει μεταξὺ τῶν ἄλλων πὼς ἡ στρατεύσι τῶν γυναικῶν θὰ συντελοῦσε στὴν πραγματοποίησι τῆς ζητουμένης ἰσότητος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ποὺ τὴν δίνει τὸ Σύνταγμα καὶ ποὺ εἰς τὴν πράξι, ὅμως, δὲν ὑπάρχει σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς. Ὅτι τὰ κορίτσια καὶ τ' ἀγόρια, τώρα μποροῦν νὰ ἔχουν τὶς ἴδιες εὐκαιρίες μορφώσεως καὶ προετοιμασίας γιὰ τὴ ζωὴ. Ἀλλωστε ἡ πείρα, δείχνει ὅτι οἱ γυναῖκες τὰ τελευταῖα χρόνια συμμετέχουν ἐνεργὰ στὴ ζωὴ καὶ διακρίνονται σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς. Ἡ σύγχρονη κοινωνία εἶναι διαφορετικὴ ἀπ' αὐτὴν ὁποῦ ἔζησαν οἱ μητέρες μας.

Οἱ γυναῖκες τῆς Ἑλλάδος καλοῦνται ν' ἀπαντήσουν στὰ ἑξῆς ἐρωτήματα:

1. Ποιὰ ἡ στάσις σας ἀπέκτοντι στὸ θέμα τῆς στρατεύσεως τῶν γυναικῶν;
2. Πρέπει νὰ εἶναι ἡ στρατεύσι ὑποχρεωτικὴ ἢ προαιρετικὴ;
3. Σὲ καθεμίᾳ περίπτωσι, κρίνετε ὅτι θὰ πρέπει νὰ γίνετα στρατιωτικὴ ἐκπαίδευσι τῶν γυναικῶν ἢ νὰ ἀπασχολοῦνται μὲ καθαρὰ βοηθητικὰς ὑπηρεσίας;
4. Πὼς θὰ βλέπατε τὴν ἐνδεχομένη ἀντίστοιχη μείωσι τῆς θητείας τῶν ἀνδρῶν;
5. Εἶναι ἀποραίτητῃ ἢ χορήγησι εὐργετημάτων στὶς γυναῖκες σὰν κίνητρα γιὰ τὴ στρατεύσι τους;
6. Τί ἄλλο ἔχετε νὰ προτείνετε;

Καλοῦνται καὶ οἱ μαῖες τῆς Χώρας νὰ πάρουν θέσι ἀπαντῶντας στὰ παραπάνω ἐρωτήματα, μὲ συντομία καὶ σαφῆναι, στὸ «ΕΛΕΥΘ», ὥστε ἐγκαίρως νὰ διαβιβασθοῦν ὅπου πρέπει.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΘΕΡΜΗ ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΟΥ "ΕΛΕΥΘΩ,,

(Σ υ ν έ κ ρ η σ η . . .)

Π ρ ό ς

Τὸν Σύλλογο Ἐπιστημόνων Μαιῶν
Ἀττικῆς

Ἀ θ ῆ ν α ς

Με ιδιαίτερη χαρὰ χαιρετίζω καὶ ἐγὼ τὴν ἐπανεκδοσὴ τοῦ «ΕΛΕΥΘΩ», τοῦ ἀρτίου αὐτοῦ ἀπὸ κάθε πλευρὰ περιοδικοῦ μας πού, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ θαυμάσια ἐπιστημονικὴ του ὕλη καὶ τόσα ἄλλα ἐνδιαφέροντα σχόλια καὶ εἰδήσεις πού μπορούμε καὶ μείς, μεμονωμένες ἐδῶ στὴν ἀκρότατη ἐπαρχία νὰ πληροφορούμεθα, ἐκτὸς λέω ἀπ' ὅλ' αὐτά, προβάλλονται καὶ θὰ προβάλλωνται τὰ τόσα καὶ τόσο δίκαια αἰτήματα τοῦ κλάδου μας, τοῦ πιὸ ἀδικημένου καὶ παραγκωνισμένου κλάδου τῶν ἐργαζομένων, ἐνῶ ἡ ὑπηρεσία μας εἶναι τόσο λεπτὴ, τόσο ὑπεύθυνη, τόσο ἐπίπονη καὶ ἡ προσφορὰ μας τόσο μεγάλη, τόσο σπουδαία.

Ἐδιάβασα στὸ 3ο τεῦχος Μαΐου — Ἰουνίου 1976 προβαλλόμενα δικαιότατα αἰτήματα τοῦ κλάδου μας, ὅπως γιὰ τὸ ἐπίδομα τῶν 2.000 δραχμῶν, τὴν μονιμοποίηση, τὴν αὐξηση ὀδοπορικῶν ἐξόδων, τὴν χορήγηση ἡμερησίας ἀναπαύσεως, τὴν ἀναγνώριση τῶν 4 ἐτῶν φοιτήσεώς μας γιὰ τὴ λήψη τοῦ πτυχίου, ὡς συνταξίμου χρόνου ὑπηρεσίας.

Γιὰ τὸ τελευταῖο αὐτό, θὰ εἶχα νὰ σᾶς γνωρίσω τὰ ἀκόλουθα, ἂν βέβαια δὲν εἶναι γνωστά:

Δὲν ξέρω ἂν συμβαίνει στὸ Δημόσιο γενικῶς ἢ μερικῶς, ἀλλὰ πάντως στὶς Τράπεζες (Ἑλλάδος, Ἀγροτικὴ, Ἐθνικὴ κλπ.), οἱ πτυχιούχοι ἀνωτέρων σχολῶν, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς προσλήψεώς τους, προωθοῦνται βαθμολογικὰ κατὰ 4 χρόνια, ὅσα καὶ τὰ χρόνια τῆς

φοιτήσεώς τους γιὰ τὴ λήψη τοῦ πτυχίου.

Ἄν δηλαδὴ προσληφθοῦν συγχρόνως ἀπόφοιτος Γυμνασίου καὶ πτυχιούχος ἀνωτέρας σχολῆς, ὁ τελευταῖος, ἀμέσως προωθείται βαθμολογικὰ καὶ φυσικὰ καὶ μισθολογικὰ κατὰ 4 χρόνια τοῦ πρώτου.

Τί λέτε ἐπ' αὐτοῦ;

Εὐχομένη ὀλόψυχα εὐδῶση ὅλων τῶν σκοπῶν μας καὶ ἱκανοποίηση τῶν κατὰ πάντα δικαίων αἰτημάτων μας, διατελῶ

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς

Μ. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ—ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Μαῖα Ὑγειονομικοῦ Σταθμοῦ
Σαντορίνης Κυκλάδων

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1976

Π ρ ό ς

Τὸν Σύλλογον Ἐπιστημόνων Μαιῶν Ἀθηνῶν

Συγχαίρητήρια διὰ τὴν ἐπανεκδοσὴν τοῦ περιοδικοῦ «Ἐλευθῶ».

Εὐχαριστῶ πού με θυμηθήκατε.

Λόγω μεταθέσεως ἡ νέα μου διεύθυνσις εἶναι :

Τσαρπὰ Ἄρτεμις

Ἀγροτικὸν Ἰατρεῖον Ἀθῆνῶν - Ξάνθης

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΑΠΟ ΤΑ Κ.Α.Τ.Ε.

ΟΙ ΣΧΟΛΕΣ ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ

Ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὶς παρόμοιες Σχολές τῶν Κ.Α.Τ.Ε., θὰ λειτουργήσουν οἱ Σχολές Νοσοκόμων, διευκρίνισε ὁ ὑφυπουργὸς Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν κ. Κεφαλογιάννης, ἀπαντώντας σὲ σχετικὴ ἐρώτησι.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Σ. Ε. Μ. Α.

Πρόσκλησις Γεν. Συνελεύσεως

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΜΑΙΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
(Συσταθείς δια τῶ ἀπὸ 15)12)55 Β.Δ.)

Γραφεῖα Ἄρ. Παπᾶ 2, Ἀθήνα
Ἄριθ. πρωτ. 301

Ἀθήνα, 15 Δεκεμβρίου 1976

Π Ρ Ο Σ Κ Λ Η Σ Η

ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΑΚΤΙΚΗ ΕΤΗΣΙΑ ΓΕΝ. ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ Σ.Ε.Μ.Α.

Σύμφωνα με τὶς διατάξεις τοῦ Β.Δ. τῆς 15)12)55 «Περὶ Συλλόγου Ἐπιστημόνων Μαιῶν» καὶ μετὶ σχετικῆ ἀπόφαση τῆς 10ης Τακτικῆς συνεδριάσεως τῆς 11)12)76 τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Σ.Ε.Μ. Ἀθηνῶν, καλοῦμε ὅλα τὰ μέλη τοῦ Συλλόγου στὴν ἐτήσια Γενικὴ Συνέλευση ποὺ θὰ γίνῃ τὴν Κυριακῇ, 30 Ἰανουαρίου 1977, ὥρα 10 τὸ πρωῒ στὸ Ἀμφιθέατρο τοῦ Μαιευτηρίου Ἀλεξάνδρα (Λεωφόρος Βασ. Σοφίας καὶ Κ. Λούρου).

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

1. Ἐπικύρωση Πρακτικῶν προηγούμενης Γενικῆς Συνελεύσεως.
2. Ἐκθεση πεπραγμένων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου 1976.
3. Ἀπολογισμὸς ΕΣΟΔΩΝ-ΕΞΟΔΩΝ τοῦ 1976.
4. Ἐκθεση ἐλεγκτριῶν.
5. Προϋπολογισμὸς γιὰ τὸ 1977.
6. Διεθνῆς Συνομοσπονδία Μαιῶν (αὔξησις ἐτησίως συνδρομῆς, προσεχῆς συνέδριο κλπ.
7. Ἀνακοινώσεις, προτάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Γιὰ νὰ ἔχουμε ἀπαρτία ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τοῦ 1)3 τῶν μελῶν. Σὲ περίπτωση ποὺ δὲν ὑπάρχει ἀπαρτία ἡ Συνέλευση ματαιώνεται καὶ ἐπαναλαμβάνεται τὴν Κυριακῇ 6 Φεβρουαρίου ὁπότε ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τοῦ 1)5 τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν ποὺ ἀναφέρεται στὴν προηγούμενη παράγραφο. Μετὶ τῆς βεβαιότητος ὅτι τὰ μέλη ἔχουν:

- α) ἐπίγνωση τοῦ ὑπεύθυνου ἔργου ποὺ ἔχει ἀναλάβει ὁ Σύλλογος πρὸς ὄφελος τοῦ κλάδου.
- β) γνώση τῶν πολλῶν καὶ ζωτικῶν προβλημάτων μας,
- γ) συναίσθησις τῆς σπουδαιότητος τῆς Συνελεύσεως, περιμένουμε ὅλες τὶς Μαΐες στὴ Γενικὴ Συνέλευση τῆς 30.1.77.

Μὲ συναδελφικοὺς χαιρετισμοὺς,

Ἡ Πρόεδρος
Ἄννα Παπαϊωάννου

Ἡ Γραμματεὺς
Βασιλικὴ Βαγενᾶ-Λυράκη

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΟ Δ.Σ. ΤΟΥ Σ.Ε.Μ.Α.

Λόγω τής μόνιμης έγκαταστάσεώς της στο έξωτερικό, παραιτήθηκε από τὸ Διοικ. Συμβούλιο τοῦ ΣΕΜΑ ἡ κ. Ἀλεξάνδρα Σηκάκη - Δούκα.

Τῆ θέσι τῆς ἐκλήθη καὶ ἀνέλαβε, κατὰ τῆ συνεδρίασι τῆς 23 Νοεμβρίου, τὸ ἀναπληρωματικὸ μέλος κ. Δόμνα Δεινοπούλου - Νυχάκη.

*

ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΤΟΥ Σ.Ε.Μ.Α. ΣΤὸν ΥΠΟΥΡΓΟ ΜΕ ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Τὸν ὑπουργὸ Κοινων. Ὑπηρεσιῶν κ. Κων. Δ. Στεφανόπουλον ἐπισκέφθηκαν ἡ πρόεδρος τοῦ ΣΕΜΑ δ. Ἄννα Παπαϊωάννου καὶ ἡ ἀντιπρόεδρος δ. Βασ. Σταυρουλάκη καὶ τοῦ ἐπέδωκαν μακρὸ καὶ ἀναλυτικὸ ὑπόμνημα. Ὁ κ. ὑπουργὸς ἐπιφυλάχθηκε νὰ συζητήσῃ πρὶν τὸ μελετήσῃ. Γι' αὐτὸ καὶ ὥρισε νέα συνάντησι γιὰ τὶς 8 Δεκεμβρίου.

Στὸ ὑπόμνημα αὐτὸ ἀνοκεφαλαίωνονται καὶ αἰτιολογούνται τὰ βασικώτερα αἰτήματα τοῦ Κλάδου, ὅπως περίπου ἀναπτύχθηκαν στὸ ἄρθρο τοῦ προηγουμένου τεύχους τοῦ «Ἐλευθώ».

*

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΔΙΩΞΙ ΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

Σχετικὰ μὲ τῆ μελετουμένη καθιέρωσι πανεπιστημιακῆς ἐπιμορφώσεως γιὰ τὶς ἀδελφές νοσοκόμους, ἀποφοίτους ἀνεγνωρισμένων Σχολῶν, τὸ ΣΕΜΑ ὑποβάλλει ἤδη πρὸς τὸ ὑπουργεῖο Ἐθν. Παιδείας ἔγγραφο ὅπου ἀναπτύσσει τοὺς ἰσχυροὺς λόγους ποὺ ἐπιβάλλουν ὥστε στὴν πανεπιστημιακῆ αὐτῆ ἐπιμόρφωσι νὰ περιληφθοῦν καὶ οἱ μαῖες.

Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ τὸ προεδρεῖο τοῦ Σ. Ε.Μ.Α. θὰ ἐπισκεφθῆ τὸν ὑπουργὸ Ἐθν. Παιδείας καὶ εἰδικώτερα τὴν ὑφυπουργὸ κ. Κουτήφαρη.

ΔΙΑΒΗΜΑ ΤΟΥ Σ.Ε.Μ.Α. ΔΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΤΣΑΥ

Στὶς 3 Δεκεμβρίου ὁ ὑφυπουργὸς Οἰκονομικῶν κ. Φικιώρης ἐδέχθη τὸ προεδρεῖο τοῦ Σ.Ε.Μ.Α. γιὰ τὸ θέμα τῆς αὐξήσεως τῶν συντάξεων τοῦ ΤΣΑΥ. Ἡ συνάντησις εἶχε προκαθορισθῆ, ἐν τῷ μεταξύ, ὅμως, ὁ ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν ἀνήγγειλε τὴν αὐξήσι κατὰ 25% εἰς δύο δόσεις καὶ ἀναδρομικῶς.

*

Ἡ ὈΡΚΩΜΟΣΙΑ ΝΕΩΝ ΜΑΙΩΝ ΤΟΥ «ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ»

Μὲ τὴν καθιερωμένη διαδικασίᾳ καὶ ἐπισημότητα ἔγινε στὶς 19 Νοεμβρίου, στὸ ἀμφιθέατρο τοῦ Μαιευτηρίου «Ἀλεξάνδρα», ἡ ὀρκωμοσίᾳ τῶν νέων μαίων ποὺ ἐξήλθαν ἐφέτος ἀπὸ τῆ Σχολῆ του. Τὰ πτυχία ἀπένειμε ὁ ὑφυπουργὸς Κοινων. Ὑπηρεσιῶν κ. Ἰω. Κ. Κεφαλογιάννης. Τὸ «ΕΛΕΥΘΩ» εὔχεται στὶς νέες μαῖες καλὴ σταδιοδρομίᾳ πρὸς ὄφελος τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας καὶ τῶν ἰδίων.

ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΟΥ Σ.Ε.Μ.Α. ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΕΤΟΣ

Στὶς 16 Ἰανουαρίου, τρίτη Κυριακῆ τοῦ νέου ἔτους, ὥρα 9 τὸ βράδυ, στὸ Κέντρο «ΚΑΛΑΜΠΟΚΑΣ» (τέρμα Πατησίων, τηλέφ. 255761), ὁ Σ.Ε.Μ.Α., σύμφωνα μὲ ἐπιθυμία πολλῶν μελῶν του, ὀργανώνει τὸ «κόψιμο τῆς πίττας» γιὰ τὰ μέλη καὶ τοὺς φίλους του, μὲ φαγητὸ καὶ διασκέδασι, μὲ τὸ πλούσιο καλλιτεχνικὸ πρόγραμμα τοῦ Κέντρου.

Στῆ συναδελφικῆ αὐτῆ ἐορταστικῆ συγκέντρωσι μποροῦν νὰ παρευρεθοῦν καὶ ὅσες συνάδελφοι ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν βρίσκονται ἐδῶ καὶ ἐπιθυμοῦν.

ΜΙΚΡΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ Ο.Σ.Ν.Ι.Ε. Η «ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ»

Ἡ Διοίκησι τῆς Ὀμοσπονδ. Συλλόγων Νοσηλ. Ἰδρυμάτων Ἑλλάδος (Ο.Σ.Ν.Ι.Ε.) ἀποφάσισε τὴν ἐπανεκδοσὶ τῆς ἡμερηίδας «ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ», ποὺ ἦταν καὶ προδικτατορικὰ ἢ ἀγωνιστικὴ φωνὴ ὄλων τῶν ἐργαζομένων εἰς τὰ Νοσοκομεία. Θὰ πρέπει νὰ ὑποστηριχθῇ ἀπὸ ὄλους τοὺς ἐργαζόμενους εἰς τὰ νοσηλευτικὰ ἰδρύματα τῆς χώρας.

ΣΥΣΚΕΨΙ ΓΙΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΙΑΤΡΕΙΩΝ

Σύσκεψη στὴν ὁποία ἐξετάσθησαν θέματα σχετικὰ μὲ τὴν ὑγειονομικὴ περιθαλψι τῶν ἀγροτῶν καὶ τὰ αἰτήματα τῆς τάξεως τῶν ἀγροτικῶν ἰατρῶν, πραγματοποιήθηκε ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ὑπουργοῦ Κοιν. Ὑπηρεσιῶν κ. Κ. Στεφανόπουλου, παρουσία τοῦ ὑφυπουργοῦ κ. Ἰωάν. Κεφαλογιάννη καὶ μὲ συμμετοχὴ τῆς διοικήσεως τοῦ Συλλόγου ἀγροτικῶν ἰατρῶν «Νέα Συνδικαλιστικὴ Κίνησις».

Τόσον ὁ ὑπουργός, ὅσο καὶ ὁ ὑφυπουργός πεσχέθησαν νὰ μελετήσουν τὰ θέματα ποὺ ἀνεπτύχθησαν γιὰ τὴν μεθόδευσι τῆς ἐπιλύσεώς τους.

ΜΟΝΟ ΣΤΑ ΑΓΡΟΤ. ΙΑΤΡΕΙΑ Η ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΠΑΙΘΡΟΥ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΙΑΤΡΩΝ

Μόνο στὰ Ἀγροτικά Ἰατρεία καὶ στὰ Ἐπαρχιακὰ Νοσοκομεία θὰ ἐκτελοῦν τὴν ὑπηρεσίαν ὑπαίθρου οἱ νέοι ἰατροί.

Μὲ ἀπόφασιν τοῦ ὑφυπουργοῦ Κοιν. Ὑπηρεσιῶν κ. Κεφαλογιάννη καταργεῖται τὸ δικαίωμα τοποθετήσεως νέων ἰατρῶν σὲ νοσοκομεία Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Θεσσαλονίκης γιὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐν λόγω ὑπηρεσίας.

ΝΕΕΣ ΥΓΙΕΙΝΕΣ «ΠΙΠΙΛΕΣ» ΓΙΑ ΤΑ ΜΩΡΑ

Μία νέα πιπίλα γιὰ μωρὰ, ποὺ ἀνταποκρίνεται στὶς ἀπαιτήσεις τῆς ὑγιεινῆς καὶ τῆς ἰατρικῆς, ἔχοντας ταυτόχρονα μίαν πολὺ αἰσθητικὴ ἐμφάνισιν, κατασκευάστηκε ἀπὸ Αὐστριακοὺς ὀρθοδοντικούς, παιδιιάτρους καὶ σχεδιαστὲς τῆς Ἀκαδημίας Ἐφαρμοσμένων Τεχνῶν τῆς Βιέννης. Ὑστερα ἀπὸ μίαν σειρὰ ἐρευνῶν κατὰ τίς ὁποῖες συγκεντρώθηκαν καὶ μελετήθηκαν ἑκατὸ εἶδη πιπίλας ἀπὸ ὄλον τὸν κόσμον, ἡ ὁμάδα, χρηματοδοτούμενη ἀπὸ κεφάλαια τοῦ Αὐστριακοῦ Ἐπιμελητηρίου Μικρομεσαίων Ἐπιχειρήσεων, κατασκεύασε μίαν πιπίλα ἀπὸ ἓνα νέο εἶδος πλαστικοῦ ποὺ ἀντέχει σὲ θερμοκρασίας μέχρι καὶ 130 βαθμῶν Κελσίου. Τὸ μέρος τῆς πιπίλας ποὺ εἶναι ἀπὸ καουτσούκ δὲν βγαίνει ἔξω ἀπὸ τὸν δίσκον καὶ δὲν ὑπάρχει πιά δακτύλιος.

ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΙΣ ΤΩΝ ΨΕΙΡΩΝ

Ἡ ἀτομικὴ καθαριότης (πλύσιμο κεφαλῆς καὶ σώματος) καὶ ἡ συχνὴ ἀλλαγὴ ἐνδυμάτων εἶναι ἀπὸ τὰ ἀποτελεσματικὰ ὄπλα ἐξουδετερώσεως τῶν ψειρῶν.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ ὑφυπουργός Κοιν. Ὑπηρεσιῶν κ. Α. Ἀνδριανόπουλος ἔδωκε ἐντολὰς πρὸς τίς Ὑγειονομικὰς Ὑπηρεσίας γιὰ τὴν λήψιν ὄλων τῶν μέτρων πρὸς καταπολέμησιν τῶν ψειρῶν.

Σχετικὰ τονίζεται ὅτι ἀπὸ τίς ψεῖρες εἶναι δυνατὸν νὰ προκληθοῦν βαρεῖες λοιμώδεις νόσοι καὶ γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ἐπιβάλλεται μὲ τὴν συνεργασίαν τῶν σχολιάτρων ἢ καταπολέμησι καὶ ἐξάλειψί τους.

Τέλος ἐδόθη ἐντολὴ ὅπως σὲ περίπτωσιν ἐμφανίσεως ψειρῶν σὲ σχολεῖα ἢ καταπολέμησι γίνεται μὲ Ντι Ντι Τι καὶ ἄλλα χημικὰ μέσα.

Ο.Γ.Α. ΚΑΙ ΔΩΡΕΑΝ ΦΑΡΜΑΚΑ

Μόνο με πιστοποιητικό οικονομικής δυσχέρειας (πρώην πιστοποιητικό άπορίας) ή με πιστοποιητικό του ΟΓΑ θα μπορούν οι υπερήλικες να προμηθεύονται δωρεάν φάρμακα από τις αρμόδιες υπηρεσίες του υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Στή σχετική έγκύκλιο του υπουργείου προστίθεται ακόμα ότι οι κάτοικοι απομακρυσμένων περιοχών θα μπορούν να προμηθεύονται δωρεάν φάρμακα από τα αγροτικά ιατρεία, εφόσον προσκομίζουν βιβλιάριο άσθενης οποιαδήποτε ασφαλιστικού όργανισμού.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ «ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ» ΑΠΟ ΤΟΝ Ε.Ε.Σ.

Ο Έλληνικός Έρυθρός Σταυρός παραδίδει δωρεάν μαθήματα «Υγείας εις τὸ σπίτι» σὲ κυρίες καὶ δεσποινίδες. Τὰ μαθήματα ἀφοροῦν «περιποίηση ἀσθενοῦς», «πρώτες βοήθειες», «περιποίηση θρέφους» κ.ἄ.

Πληροφορίες κατὰ τὶς ἐργάσιμες ἡμέρες 8 π.μ. — 2 μ.μ. στὸ Δρακοπούλειο Κέντρο Αἰμοδοσίας ΕΕΣ (ὁδ. Ἀλκιβιάδου ἀριθ. 4, τηλ. 8227.438).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

Ίδρύθηκε, πρὶν ἀπὸ λίγους μῆνες, στὴν Ἀθήνα, ἀπὸ γιατροὺς διαφόρων ἐιδικότητων καὶ ἀπὸ ἄλλους ἐπιστήμονες.

Σκοπὸς τῆς εἶναι ἡ μελέτη θεμάτων ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν πρόληψη, τὴν ἔγκαιρη διάγνωση ἀσθενειῶν καὶ παθολογικῶν γενικὰ καταστάσεων, καθὼς καὶ μὲ τὴν κατάλληλη διαπαιδαγώγηση τῶν γιατρῶν καὶ τοῦ κοινοῦ, πάνω στὰ θέματα αὐτά.

Γιὰ τὴν ὑλοποίηση τοῦ στόχου τῆς Ἐταιρίας ἔχει ἤδη σχηματισθεῖ Προσωρινὴ Ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἄλλες ἐνεργειές τῆς, προχώρησε στὶς διαδικασίες γιὰ τὴ Γενικὴ Συνέλευση.

ΤΑ ΑΡΙΣΤΕΡΟΧΕΙΡΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΣΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

— Μὴ δημιουργήτε ἀνεξέλεγκτα κοινωνικὰ ἀπροσάρμοστους ἀριστερόχειρες.

— Τὸ δεξι χέρι μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ ἀσκῆται, στὰ παιδιὰ ποὺ δὲν παρουσιάζουν παθολογικὲς ἀντενδείξεις.

— Ἡ ἄσκηση πρέπει νὰ γίνεται μόνο γιὰ τὶς πρακτικὰ καὶ κοινωνικὰ ἀπαραίτητες χρήσεις τοῦ χεριοῦ.

— Χωρὶς ψυχολογικὴ βία δὲν ὑπάρχει ἐπικίνδυνη καταπίεση ἀλλὰ ἀπλή ἄσκηση χωρὶς δυσάρεστα ἐπακόλουθα.

— Κανένας εἰδικὸς ἐρευνητῆς δὲν εἶπε τὸ ἀντίθετο.

Αὐτὲς οἱ ὀλιγόλογες καὶ σημαντικὲς συμβουλὲς ἀπευθύνονται ἀπὸ τὸν κοινωνιολόγο κ. Ρήγα Ρηγόπουλο σὲ ὅλους τοὺς γονεῖς καὶ δασκάλους ποὺ ἔχουν νὰ ἀντιμετωπίσουν ἕνα «παιδὶ ἀλλοιώτικο ἀπὸ τὰ ἄλλα», ποὺ φαίνεται νὰ ἐπιμένῃ νὰ χρησιμοποιοῖ τὸ ἀριστερό του χέρι ἀντὶ γιὰ τὸ δεξί. Εἶναι στὴν οὐσία πορίσματα ἀπὸ ἕνα Κοινωνιολογικὸ - Παιδαγωγικὸ δοκίμιο, μὲ ἀναφορὰ σὲ νευρο - ψυχολογικὰ δεδομένα.

ΑΡΧΙΜΗΝΙΑ ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ...

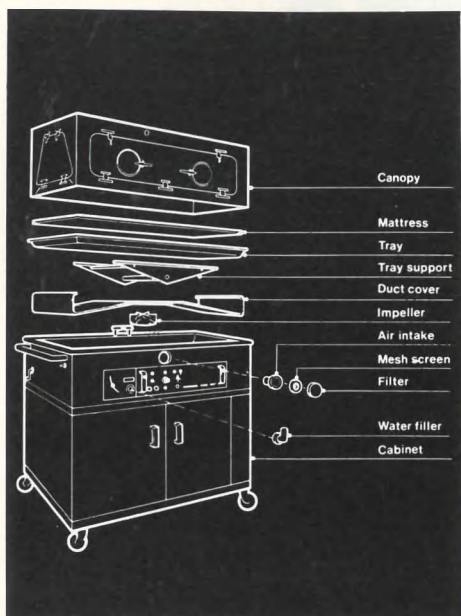

ΕΤΟΙΜΟ ΠΑΡΑΔΟΤΑ

Vickers Medical

ΘΕΡΜΟΚΟΙΤΙΣ VICKERS ΜΟΝΤΕΛΟ 59

1. **άσφαλής, σταθερά και**
2. **άκριβης περίθαλψης**
3. **του βρέφους**

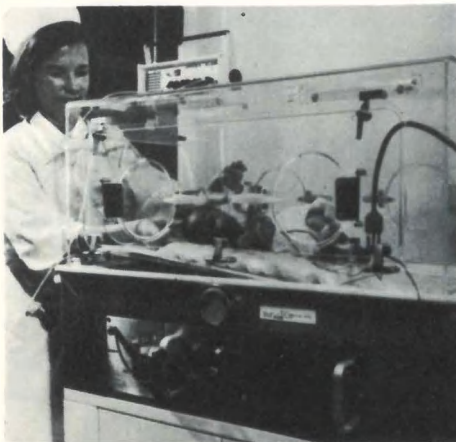
1. Διαφανής θάλαμος
2. Στρώμα
3. Διασκοκλίη
4. Βάσις διασκοκλίης
5. Κάλυμμα αγωγού
6. Άνεμιστήρ
7. Είσοδος αέρος
8. Πλέγμα καθαρισμού
9. Φίλτρον
10. Άγωγός ύδατος
11. Βάσις συσκευής (έρμάρια)

1. 'Η θερμοκοιτίς Vickers μοντέλο 59, είναι κάτι
2. πολύ περισσότερο από ένα σύστημα δημιουρ-
3. γίας ελεγχόμενου ατμοσφαιρικού περιβάλλον-
4. τος. Διατηρεί την θερμοκρασίαν, την υγρασίαν
5. και τὸ ὄξυγόνον εἰς σταθερὰ ἐπίπεδα, ἐντὸς
6. λεπτῶν ὀρίων ρυθμίσεως, καὶ τὰ κατανέμει κατὰ
7. ἀπολύτως ὁμοίωμορον τρόπον ἐντὸς τοῦ βρε-
8. φικοῦ θαλάμου.

Εἶναι ἐφωδιασμένη μὲ ἓνα προνομιούχον σύ-
στημα κυκλοφορίας, τὸ ὁποῖον ἐπιτρέπει λίαν
εὐαίσθητον ἔλεγχον καὶ ταχυτάτην ἐπακριβῆ
ἀνταπόκρισιν εἰς κάθε ρύθμισιν. Ἡ ἐξαίρετος
ἀπόδοσις αὐτοῦ τοῦ συστήματος, συμπληροῦ-
ται ἀπὸ μηχανισμὸν αὐτορυθμιζομένης θερμο-
κρασίας, ἀναλόγως τῶν μεταβαλλομένων ἐξω-
τερικῶν συνθηκῶν.

Ἡ θερμοκοιτίς Vickers Μοντέλο 59, ἔχει σχεδια-
σθῆ μὲ ἀπλότητα εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἶναι
εὐχρηστος ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξασφαλίζη τὴν ἀπαι-
τουμένην ὑψηλὴν ἀξιοπιστίαν.

- ΕΥΧΕΡΕΙΑ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΕΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΒΡΕΦΟΣ
- ΣΥΝΔΕΣΙΣ ΜΕ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΥ
- ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΟΣ ΕΥΡΕΣΙΤΕΧΝΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΤΟΥ ΑΕΡΟΣ (κλιματικαὶ συνθήκαι βρεφικοῦ διαμερίσματος).
- ΠΡΟΒΛΕΨΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΖΥΓΙΣΙΝ ΤΟΥ ΒΡΕΦΟΥΣ
- ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΑΕΡΟΣ
- ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΑΤΕΡΩΘΕΝ ΚΛΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΛΙΚΝΟΥ
- ΠΛΗΡΗΣ ΠΡΟΒΛΕΨΙΣ ΣΥΝΔΕΣΕΩΣ ΜΕ ΜΟΝΑΔΑΣ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΩΣ

AMi

ΙΑΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΑΙ ΕΠΕ

ΟΔΟΣ Κ. ΛΟΥΡΟΥ 5 & ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ-ΑΘΗΝΑΙ-ΤΗΛΕΓΡ. ΔΙΕΥΘ. ΑΜΙ ΡΕΤΡΟΥ ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 77 71 551

5 K. LOUROU ST. & MICHALAKOPOULOU-ATHENS-GREECE-TELEGRAMS: AMI PETROU ATHENS TEL. 77 71 551

ΦΡΟΥΤΑ - ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ - ΒΙΤΑΜΙΝΕΣ

Fari-Bebé

BEBELAC

NEON ΕΠΙΤΕΥΓΜΑ ΤΗΣ BEBELAC

‘Η BEBELAC με την ύπευθυνότητα ή οποία την διακρίνει, παρουσιάζει δια πρώτην φοράν εις την ελληνικήν αγοράν υπό την έγγυήσιν της, την σειράν Δημητριακῶν, και Δημητριακῶν - Φρούτων.

Πρόκειται δια προϊόντα τὰ όποια εκφράζουν την τελευταίαν λέξιν εις τὰς συγχρόνους περι διατροφής του βρέφους αντίληψεις της Παιδιατρικής.

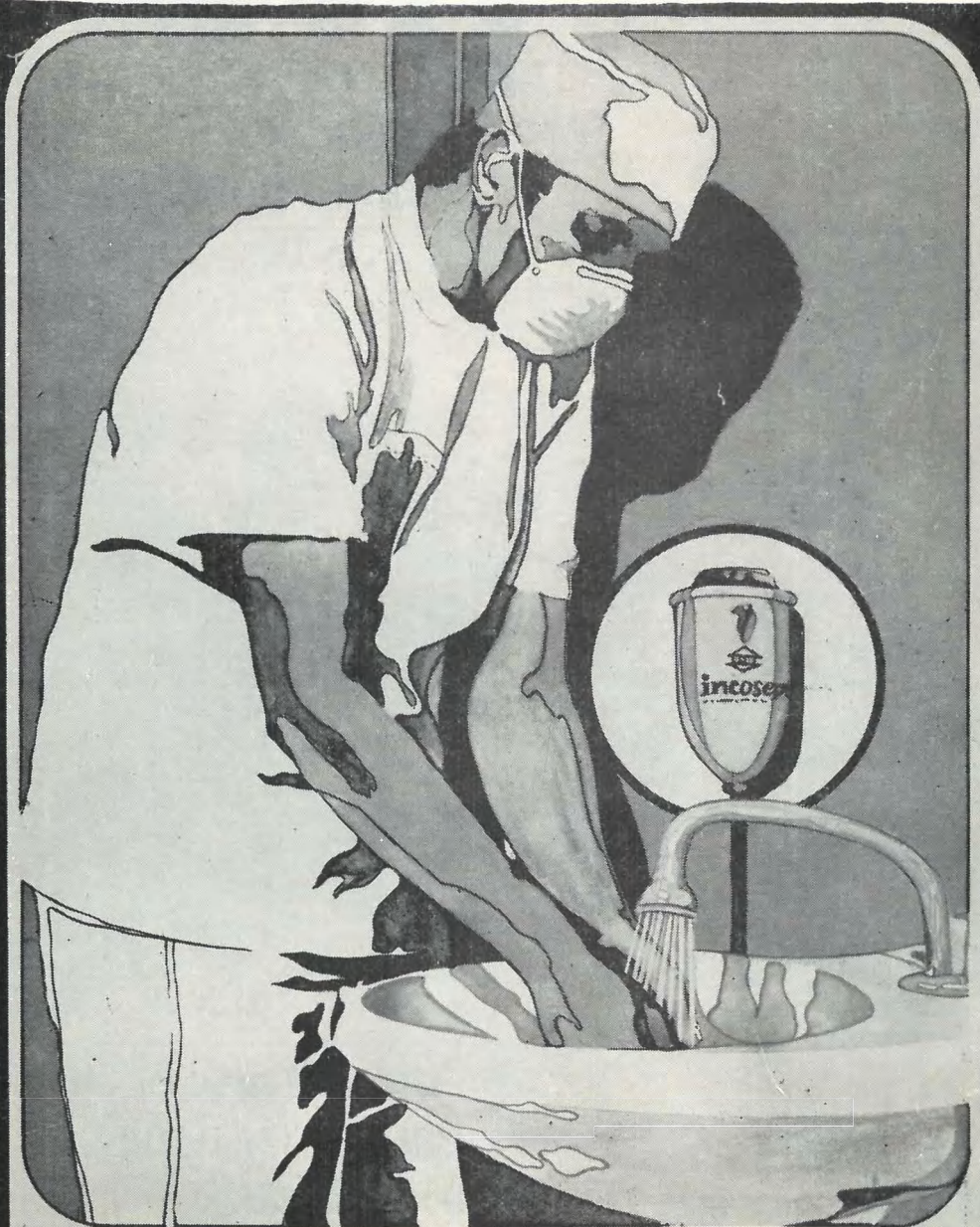
Χαρακτηριστικῶς, τὰ FARI-BEBE Δημητριακά-Φρούτα, περιέχουν βιολογικῶς πολύτιμα στοιχεία και **έξι έγγυημένας βασικής σημασίας βιταμίνας, ή δέ σύνθεσις των καλύπτει όλον τὸ φάσμα τῶν θρεπτικῶν και θεραπευτικῶν ἀναγκῶν τῆς παιδιατρικής.**

1. ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ ΜΕ 5 ΦΡΟΥΤΑ. Συμπεπυκνωμένα φυσικά συστατικά εκ νωπῶν φρούτων, μετὰ προσθήκης δημητριακῶν.
2. ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ - 4 ΦΡΟΥΤΑ - ΜΕΛΙ. Συμπεπυκνωμένα φυσικά συστατικά εκ νωπῶν φρούτων, μετὰ προσθήκης δημητριακῶν.
3. ΡΥΖΙ ΜΕ ΜΕΛΙ. Τροφή θησαυρὸς με φυσικά βιολογικά στοιχεία. Περιέχει πλην ὕδατανθράκων και τὰ 9 ἀπὸ τὰ 10 ἀπαραίτητα δια τὸν ἄνθρωπον ἀμινοξέα.
4. ΧΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΩΝ ΔΙΑ ΝΗΠΙΑ. Ἰδεώδης σύνθεσις ὕψηλης θρεπτικῆς ἀξίας. Ὑδατάνθρακες, φυτικά πρωτεΐναι (ὑπὸ μορφῆν ἀμινοξέων), ἀκόρεστα λιπαρὰ ὀξέα, ἀσβέστιον και βιταμίνες.
5. ΧΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΩΝ ΔΙΑ ΒΡΕΦΗ. Ἰδεώδης σύνθεσις ὕψηλης θρεπτικῆς ἀξίας. Ὑδατάνθρακες, φυτικά πρωτεΐναι (ὑπὸ μορφῆν ἀμινοξέων), ἀκόρεστα λιπαρὰ ὀξέα, ἀσβέστιον και βιταμίνες.
6. ΓΑΛΑΚΤΟΥΧΟΣ ΧΥΛΟΣ ΜΕ ΜΠΙΣΚΟΤΑ. Ἀποτελεῖ ὁμοιογενὲς μίγμα δημητριακῶν, γάλακτος και κονιοποιημένων μπισκότων.

incosept

ANTIBACTERIAL SKIN CLEANSER

- * Διὰ ἄσηπτα καθαρὰ χέρια χωρὶς ἐρεθισμούς.
- * Διὰ τὸν καθαρισμὸν τῆς ἐπιδερμίδος προχειρουργικῶς καὶ μεταχειρουργικῶς.
- * Διὰ τὴν καθαρότητα, ἀντισηψίαν, ἀπόσμησιν γεννητικῶν ὀργάνων.
- * Σὲ περιπτώσεις δερματικῶν ἢ μεταδοτικῶν ἐξανθηματικῶν νοσημάτων.

ΦΑΡΜΑΚΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ **INCO HELLAS** Α.Ε.
ΑΝΘΕΩΝ 12 — ΑΘΗΝΑΙ (Τ.Τ. 909) ΤΗΛ. 2721010-11-12

Represented in Germany:

B. SEKSCHNEIDER

Philippstrasse 8 - Köln W. GERMANY

Τὰ ἰδιοσκευάσματα

FISSAN

● Ένας αἰώνας ἰατρικῆς
ἐμπειρίας καί
σταθερᾶς προόδου.

● Ἀπαραίτητα διά τὴν
καθημερινὴν περιποίησην
τοῦ βρέφους.

FISSAN

Τὰ προϊόντα εἶναι τοῦ Οἴκου
LINGNER + FISCHER GMBH, 758 Bühl

Παρασκευάζονται ἐν Ἑλλάδι εἰς τὰ Φαρμακευτικὰ Ἐργαστήρια "CANA" Α.Ε.

Ἀντιπρόσωπος: Ι. Κ. Κανάρογλου & Σία, Ἴπποκράτους 12, Ἀθήναι 143 - Τηλ. 632.306/7